

An tÚdarás Árachas Sláinte
The Health Insurance Authority

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais **2013**

2013

An tÚdarás Árachas Sláinte

Teach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath 6.

ÍosGhlao: 1850 929 166

Teil: (01) 406 0080

Facs: (01) 406 0081

Ríomhphost: info@hia.ie

Láithreán Gréasáin: www.hia.ie

*Is as muileann páipéir a úsáideann laíon adhmaid ó fhoraois
inbhunaithe agus marthanach a tháinig an páipéir a úsáidtear sa
tuarascáil seo. Níor úsáideadh aon clóirín sa phróiseas tuartha.*

Clár Ábhar

1.	Ráiteas an Chathaoirligh	2
2.	Ballraíocht agus Bainistíocht an Údaráis	4
3.	Feidhmeanna an Údaráis	8
3.1	Rialáil	10
3.1.1	Struchtúr Rialála an Mhargaidh	10
3.1.2	Córas na hÉireann um Chothromú Fiontar	14
3.1.3	An Ciste um Chothromú Fiontar (“CCF”)	15
3.1.4	Clár na nGnóthas Sochar Sláinte	15
3.1.5	Clár na gConarthaí Árachas Sláinte	15
3.2	Taighde agus Comhairle	16
3.2.1	Monatóireacht ar an Margadh Árachas Sláinte	16
3.2.2	Taighde Coimisiúnaithe ar an Margadh Árachas Sláinte	19
3.2.3	Árachas Sláinte Uilechoiteann	19
3.3	Leasanna Tomhaltóirí	20
3.3.1	Ceisteanna agus Gearáin Tomhaltóirí	20
3.3.2	Suíomh Gréasáin	21
4.	Gnóthaí Corparáideacha	22
4.1	Straitéis	22
4.2	Rialachas Corparáideach	23
4.3	Acmhainní	25
5.	Tuarascáil agus Cuntais 2013	26
6.	Aguisíní	55
	Aguisín A – Staitisticí a bhaineann leis an Margadh Árachas Sláinte Príobháideach in Éirinn, 2013	55
	Aguisín B – Athrú Éilimh de réir Aoise	57
	Aguisín C – Struchtúr Aoise an Mhargaidh	58
	Aguisín D – Clár na nGnóthas Sochar Sláinte ar 31 Nollaig 2013	59
	Aguisín E – An Lucht Freastail ar Chruinnithe Údaráis do 2013	60
	Aguisín F – Rátaí Cothromú Fiontar	61

1. Ráiteas an Chathaoirligh

Dé réir Alt 33(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994, tá áthas orm Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais an Údaráis Árachas Sláinte (“an tÚdarás”) don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013 a chur i láthair.

Bhí an bhliain seo a chuaigh thart ina bliain shuntasach eile maidir le rialáil an mhargaidh árachas sláinte príobháideach in Éirinn agus maidir le hobair an Údaráis. Tháinig córas buan um chothromú fiontar i bhfeidhm i mí Eanáir, rud a ghlac áit an chórais eatramhaigh a bhí i bhfeidhm idir 2009 agus 2012. Faoin gcóras nua, tá fócaíochtaí bunaithe ar aois, ar inscne, ar ospidéalú agus ar leibhéal clúdaigh, seachas aois amháin, mar a tharla faoin gcóras eatramhach. Mar thoradh ar thabhairt isteach na bparaiméadar nua sin, mar aon le leasuithe ar na rátaí atá i bhfeidhm le blianta beaga anuas, tá an córas níos éifeachtaí maidir le cuspóirí beartais phoiblí a bhaint amach don mhargadh árachas sláinte. Leantar de bheith ag cur leis an gcóras trí phleananna atá ar bun chun feabhas a chur ar úsáid bearta stádas sláinte i gcothromú fiontar. Go háirithe, chinn an tAire Sláinte (“an tAire”) beart stádas sláinte atá bunaithe ar ghrúpaí a bhaineann le diagnóis a thabhairt isteach ar bhonn céimnithe idir 2016 agus 2018. Tá an tÚdarás ag obair leis an Roinn Sláinte (“an Roinn”) agus leis an margadh chun an cinneadh sin a chur chun feidhme.

Athrú suntasach eile in 2013 a bhí i gCiste um Chochothromú Fiontar a bhunú, rud trína riartar gach fócaíocht cothromú fiontar anois. Is é an tÚdarás Árachas Sláinte a dhéanfaidh an Ciste sin a bhainistiú agus a riar. Beidh sreabhadh airgid de thart ar €600m ag an gCiste in 2014. Cuirtear cuntais an Chiste um Chochothromú Fiontar ar áireamh sa Tuarascáil seo. Cé go bhfuil easnamh €23m sna cuntais, ba as saincheisteanna uainithe a tháinig an t-easnamh sin chun cinn. Is in 2014 a aithneofar méid suntasach ioncaim agus caiteachais a bhaineann le conarthaí árachas sláinte a athnuadh nó a tosaíodh in 2013. Faoi dheireadh mhí Aibreáin 2014, meastar gur laghdaigh an t-easnamh a bhain leis na conarthaí sin ó €23m go €12m. Táthar ag súil go mbeidh an Ciste ar tí cóimheá airgid a bhaint amach faoi dheireadh na bliana 2014 i ndáil le conarthaí a tosaíodh nó a athnuadh in 2013.

Tá an timpeallacht mhargaidh le haghaidh árachas sláinte príobháideach an-dúshlánach go fóill. Cé go bhfuil an margadh ag meath, níl an ráta meatha féin (11% san iomlán thar chúig bliana) chomh hard sin nuair a chuirtear na tosca eacnamaíocha atá i réim thar an tréimhse seo san áireamh. Is ábhar imní é an laghdú sa ráta glactha i measc daoine óga, áfach, i bhfianaise na fíriche go bhfuil sreabhadh leanúnach custaiméirí nua agus níos óige tábhachtach do chobhsaíocht an mhargaidh dheonaigh phobalráitithe. Rud cabhrach sa chomhthéacs sin is ea na dleachtanna stampa níos ísle atá i bhfeidhm le plananna nach ardchlúdach ó 2013 toisc go gcabhraíonn siad le conarthaí níos saoire a sholáthar. D’fhógair an tAire freisin go bhfuil sé ar intinn aige Pobalráit Saoil agus lasainí a thabhairt isteach do dhaoine fásta óga, dhá rud a thabharfaidh tuilleadh tacaíochta don mhargadh. Tá an tÚdarás ag obair leis an Roinn i ndáil leis na hábhair sin.

Cuireann aosú an mhargaidh dá dtagraítear sa mhír roimhe thart ar 3% leis an mboilsciú i gcostas éileamh árachas sláinte, ach ní mhíníonn sé sin an leibhéal boilscithe atá tagtha chun cinn i gcostas éileamh, go háirithe in 2012. Ba go luath sa bhliain 2013 a fuair an tÚdarás sonraí éileamh a bhain le 2012 agus chuir sé inní in iúl don Aire agus don Roinn ina leith. Chuir an tAire Athbheithniú ar Chostais Éileamh Árachas Sláinte ar bun, rud atá faoi chathaoirleacht neamhspleách agus a chuimsíonn ionadaithe ón Roinn Sláinte, ó árachóirí agus ón Údarás. Bhí an boilsciú i gcostais éileamh níos fabhraí in 2013, agus laghdú tagtha ar chostais éileamh in aghaidh an árachaí. Mar sin féin, beidh treochtaí fadtéarmacha níos tábhachtaí ná sin agus is gá bheith airdeallach ar an mboilsciú i gcostais éileamh agus bearta a chabhróidh le costais a rialú a thabhairt isteach nuair is cuí.

Tugtar a lán faisnéise sa Pháipéar Bán ar Árachas Sláinte Uilechoiteann a foilsíodh le déanaí ar an athchóiriú atá beartaithe ar an earnáil sláinte in Éirinn. Leanann an tÚdarás le comhairle a chur ar an Aire agus ar an Roinn maidir leis na hathchóirithe sin.

Leanann an tóir ar fheidhm faisnéise tomhaltóra an Údaráis de bheith ag méadú. Bhí níos mó ná leathmhíliún teagmháil in 2013, go príomha trí láithreán gréasáin rathúil an Údaráis agus trí theagmháil dhíreach le foireann an Údaráis. Cuireann an fhaisnéis atá ar fáil ar chumas tomhaltóirí comparáid a dhéanamh idir sochair agus praghsanna ar fud raon iomlán na bpleananna árachas sláinte atá á soláthar ag na hárachóirí uile, agus ba cheart go gcabhródh sí le tomhaltóirí tionchar na méaduithe praghais a mhaolú. Cuireann an tÚdarás faisnéis ar fáil ar bhealaí eile freisin, amhail na meáin, leabhráin faisnéise do thomhaltóirí a dháileadh, agus ráitis ghaolmhara athnuachana a eisíonn árachóirí.

Tá áthas orm aitheantas a thabhairt d'obair agus do thiomantas Bhaill an Údaráis le linn 2013. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin leis an Aire Sláinte, an Dr James Reilly T.D., agus le feidhmeannaigh sa Roinn Sláinte, as a gcuid tacaíochta le linn na bliana.

Mar fhocal scoir, cuireann an tÚdarás a bhuíochas in iúl as an obair a rinne foireann an Údaráis agus as an tiomantas a léirigh siad le linn 2013.

An tUasal Jim Joyce
Cathaoirleach

30 Meitheamh 2014

2. Ballraíocht agus Bainistíocht an Údaráis

Ballraíocht

Is é an tAire Sláinte a cheapann Baill an Údaráis ar feadh tréimhse cúig bliana. Is iad seo a leanas Baill an Údaráis:

An tUasal Jim Joyce (Cathaoirleach)

Ceapadh an tUasal Joyce mar Chathaoirleach ar an Údarás an 1 Feabhra 2006 agus athcheapadh é an 1 Feabhra 2011. Tá an tUasal Joyce ina Chomhalta d'Institiúid na nAchtúirí agus de Chumann na nAchtúirí in Éirinn agus bhí sé ina Uachtarán ar an gCumann do 1999/2000. Chaith sé luathbhlianta a ghairme sa Státseirbhís, ar chuir sé deireadh léi mar Rúnaí Cúnta sa Roinn Poist agus Teileagraf. Ina dhiaidh sin, bhí sé mar Stiúrthóir Feidhmiúcháin ar Telecom Éireann ó 1984 go 1992. Chaith sé tamall mar Chomhairleach Achtúireach sa Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus ansin in Údarás Rialála Seirbhísí Airgeadais na hÉireann ó 1992 go 2005.

An tUasal Dónall Curtin

Is bunaitheoir agus Páirtí Sinsearach Byrne Curtin Kelly (Cuntasóirí Deimhnithe Poiblí) é an tUasal Curtin. Tá sé ina bhall d'Institiúid na gCuntasóirí Deimhnithe Poiblí in Éirinn. Tá sé ina Uachtarán ar Chambers Ireland agus tá sé ina bhall den Institiúid Eadránaithe. Tá taithí leathan aige ar eadráin, ar an idirghabháil agus ar réiteach díospóidí.

An Iníon Sheelagh Malin

Tá Sheelagh Malin ina Stiúrthóir Bainistíochta ar St. James's Place International plc, ar cuid den ghrúpa bainistíochta rachmais St. James's Place é sa Ríocht Aontaithe. Tá níos mó ná 20 bliain caite aici i mbainistíocht sa tionscal árachas saoil, lena n-áirítear ról i margaíocht agus i bhforbairt táirgí, tuairisciú airgeadais, comhlíonadh agus an fheidhm reachtúil “achtúire ainmnithe”. Tá sí ina Comhalta de Chumann na nAchtúirí in Éirinn agus tá páirt glactha aici i meithleacha oibre achtúireacha um thuairisciú airgeadais, um fhorchoimeád costas agus um fhaisnéis tomhaltóirí do ghnóthais árachais saoil trasteorann.

An tOllamh Anthony Staines

Tá an tOllamh Staines ina saineolaí sláinte poiblí agus ina chathaoirleach córas sláinte i Scoil an Altranais agus na nEolaíochtaí Daonna in Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. Agus é ina dhochtúir, tá sé ag obair mar eipidéimeolaí ó 1990 sa Ríocht Aontaithe agus in Éirinn. Oibríonn sé le haonad TFC an Ghrúpa um Athchóiriú Córas i bhFeidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte. Tá saineolas ar leith aige ar chórais faisnéise sláinte agus ar mhaoiniú na seirbhíse sláinte.

An tUasal Paul Turpin

Is speisialtóir rialachais é an tUasal Turpin leis an bhForas Riaracháin Phoiblí (I.P.A) a sholáthraíonn seirbhísí comhairleoireachta agus oiliúna. Sular thosaigh sé leis an I.P.A. in 2006, bhí poist shinsearacha aige sa bhainistíocht baincêireachta agus infheistíochta. D'oibrigh sé san earnáil phoiblí roimhe seo, lena n-áirítear mar Chomhairleoir Geilleagrach do Ranna Rialtais, leis an gComhairle Náisiúnta Eacnamaíoch agus Shóisialta, agus leis an gCoimisiún Eorpach.

Bainistíocht

Is iad seo a leanas Lucht Bainistíochta an Údaráis:

An tUasal Liam Sloyan

Príomhfheidhmeannach/Cláraitheoir

Tá an tUasal Sloyan ina Chomhalta de Chumann na nAchtúirí in Éirinn agus den Institute of Actuaries sa Ríocht Aontaithe. Tá céim MSc bainte amach aige freisin sa Mhatamaitic agus i Staitisticí. Sula raibh sé ina bhall den Údarás, bhí sé ina chomhairleach sa tionscal árachas saoil, maidir le cúrsaí achtúireacha agus comhlíonta go príomha.

An tUasal Eamonn Horgan

Bainisteoir Gnóthaí Corparáideacha/Rúnaí an Údaráis

Bhain an tUasal Horgan Máistreacht san Eolaíocht amach, mar aon le cáilíochtaí iarchéime sa ghnó, airgeadas agus sa rialachas corparáideach. Bhí poist bhainistíochta oibríochtaí agus táirgeachta aige sa tionscal príobháideach sular tháinig sé chun an Údaráis mar Bhainisteoir Cúrsaí Corparáideacha.

An tUasal Brendan Lynch

Ceann Taighde/Seirbhísí Teicniúla

Is Eacnamaí agus Aturnae Cáilithe é an tUasal Lynch. Bhain sé Máistreacht amach san eacnamaíocht, mar aon le Diplóma sa Dlí Eorpach. D'oibrigh sé mar chomhairleach eacnamaíoch, mar eacnamaí stocbhróicéara, agus mar chomhairleoir eacnamaíoch don Aire Airgeadais.

An tUasal Michael Ó Briain

Ceann Gnóthaí Rialála

Tá an tUasal Ó Briain ina Chomhalta de Chumann na nAchtúirí in Éirinn. Tá níos mó ná 30 bliain caite aige i mbainistíocht sa tionscal árachas saoil. Bhí sé ina Stiúrthóir Feidhmiúcháin agus ina Achtúire Ceaptha ag cuideachta de chuid Chuideachta Bheatha na hÉireann sular tháinig sé chun an Údaráis.

An tUasal Colm Farrell

Cuntasóir

Tá an tUasal Farrell ina Chomhalta de Chumann na gCuntasóirí Deimhnithe Cairte. Sular tháinig sé chun an Údaráis in 2013, bhí roinnt poist bhainistíochta sinsearaí aige san earnáil seirbhísí airgeadais.

Tá oifigí an Údaráis Árachas Sláinte lonnaithe ag:

Teach na Canálach, Bóthar na Canálach, Baile Átha Cliath 6.

ÍosGhlao: 1850 929 166 Teil: (01) 406 0080 Facs: (01) 406 0081

Ríomhphost: info@hia.ie Suíomh Gréasáin: www.hia.ie

3. Feidhmeanna an Údaráis

Bunaíodh an tÚdarás le hOrdú an Aire an 1 Feabhra 2001 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994. Oibríonn sé de réir fhorálacha an Achta sin agus na nAchtanna Árachais Sláinte (Leasú) (ar a dtugtar “na hAchtanna Árachais Sláinte le chéile”).¹

Déantar foráil sna hAchtanna Árachais Sláinte maidir le gnó árachas sláinte príobháideach a rialú mar thoradh ar “An Tríú Treoir um Árachas Neamhshaoil” de chuid an Aontais Eorpaigh. Leagtar amach sa Treoir seo ceanglais an mhargaidh inmheánaigh do Bhallstáit i dtaobh árachas neamhshaoil, lena n-áirítear árachas saoil. Ligeann an reachtaíocht Eorpach seo do Bhallstát aonair glacadh leis na ceanglais faoi leith sa tslí is cuí dá gcóras náisiúnta dlíthiúil féin agus dá gcóras cúram sláinte féin.

Tá Príomhchuspóir na nAchtanna Árachais Sláinte leagtha amach sa reachtaíocht mar seo a leanas:

“Is é príomhchuspóir an Achta seo a chinntiú, ar mhaithe le leas an phobail agus ar fud an mhargaidh árachas sláinte, go mbeidh rochtain ar chumhdach árachais sláinte ar fáil do thomhaltóirí seirbhísí sláinte gan aon idirdhealú á dhéanamh eatarthu (cibé acu is trí chreidmheasanna um chothromú fiontar nó trí bhearta dleachta stampa, nó trí bhearta eile, nó trí aon teaghlaim díobh sin, a chuirtear in éifeacht é), go háirithe maidir le costais seirbhísí sláinte, bunaithe go hiomlán nó go páirteach ar stádas riosca sláinte, ar aois nó ar inscne aon tomhaltóirí den sórt sin nó aon aicme tomhaltóirí den sórt sin, nó ar mhnicíocht an tsoláthair sheirbhísí sláinte d’aon tomhaltóirí den sórt sin nó d’aon aicme tomhaltóirí den sórt sin, agus á chur san áireamh go háirithe chun críocha an chuspóra sin:

- (a) go méadaíonn riachtanais sláinte tomhaltóirí le seirbhísí sláinte de réir mar a mheathlaíonn a gcuid sláinte agus a dhruideann an tseanaois leo agus a thagann an tseanaois orthu,
- (b) a inmhianaithe a bheith sé a chinntiú, ar mhaithe le dlúthpháirtíocht shochaíoch ó glúin go glúin, agus ar neamhaird leis an réimse aoise nó stádas sláinte glúine faoi leith (nó aon chuid de), go mbeidh ualach na gcostas seirbhísí sláinte ar árachaithe trí fhoráil a dhéanamh le haghaidh fóirdheontas costas idir na daoine is láidre sláinte agus na daoine is laige sláinte, lena n-áirítear idir daoine aosta agus óga, gan dochar do ghinearáltacht an chuspóra sin, go háirithe go mbeidh rochtain ag na daoine is laige sláinte, lena n-áirítear daoine aosta ar clúdach árachais sláinte trí chreidmheasanna um chothromú fiontar,
- (c) an modh ina n-oibríonn an margadh árachas sláinte i leith conarthaí árachais sláinte, i ndáil le gnóthais chláráithe aonair agus ar fud an mhargaidh araon, agus

¹ An tOrdú um an Acht Árachais Sláinte, 1994 (An Lá Bunaithe), 2001 (I.R. Uimh. 40 de 2001).

- (d) an tábhacht a bhaineann le gnóthais chláraithe a dhíspreagadh ó dhul i mbun cleachtas, nó ó chonarthaí árachas sláinte a thairiscint, cibé acu is trí dheighilt an mhargaidh árachas sláinte (ar cibé slí) nó trí bhealach eile, a mbeadh mar aidhm nó iarmhairt acu tosach a thabhairt do ghnóthais a bhaineann leis an riosca árachas sláinte de chuid na ndaoine is láidre sláinte, lena n-áirítear daoine óga, ar chlúdach an riosca árachas sláinte de chuid na ndaoine is laige sláinte, lena n-áirítear daoine aosta.”

Sainmhínítear an Pobalrátú mar bhearta a thacaíonn leis an bpríomhchuspóir. Leagtar amach san Acht freisin prionsabail eile rialála a bhaineann le hárachas sláinte, rollú oscailte, clúdach saoil agus sochar íosta.

Is iad seo a leanas feidhmeanna an Údaráis:

- ▶ Monatóireacht a dhéanamh ar an margadh árachas sláinte agus comhairle a thabhairt don Aire (ar iarratais uaidh nó uaithe, nó ar a thionscnamh féin) i dtaobh cúrsaí árachas sláinte;
- ▶ Monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na nAchtanna Árachais Sláinte agus, nuair is cuí, fógraí forfheidhmiúcháin a eisiúint chun comhlíonadh na nAchtanna a fhorfheidhmiú;
- ▶ Feidhmeanna áirithe a chur i gcrích maidir le cothromú fiontar, lena n-áirítear chun an Ciste um Chothromú Fiontar a bhainistiú agus a riar;
- ▶ An beart cuí a mheasann sé a bheith cuí a dhéanamh chun feasacht an phobail a mhúscailt ar a gcearta mar thomhaltóirí árachas sláinte agus ar na seirbhísí árachas sláinte atá ar fáil dóibh; agus
- ▶ “Clár na nGnóthas Sochar Sláinte” agus “Clár na gConarthaí Árachas Sláinte” a choimeád ar bun.

Beidh na cumhachtaí riachtanacha á bhfeidhmiú ag an Údarás maidir le feidhmíocht a chuid feidhmeanna. D’fhéadfadh an tAire Sláinte (“an tAire”) freagrachtaí breise a thabhairt don Údarás mar a fhoráiltear sna hAchtanna.

3.1 Rialáil

3.1.1 Struchtúr Rialála an Mhargaidh

Bunaítear an córas rialála, i dtaobh árachas sláinte príobháideach na hÉireann, ar na príomhphrionsabail seo a leanas: pobalrátú, an rollú oscailte, clúdach saoil agus sochar íosta. Is é an aidhm atá leis a chinntiú nach gcosnaíonn árachas sláinte príobháideach níos mó do dhaoine a bhfuil gá níos mó acu leis. Is córas neamhchistithe é. Ciallaíonn sé sin nach ann do chiste a chuirtear le chéile le linn shaol an áracháí a chlúdaíonn na costais ar éilimh is dóigh a bheidh i gceist. Ina ionad, déanann gach árachóir an t-airgead ó árachaithe a chomhthiomsú, agus tugtar costas na n-éileamh in aon bhliain amháin amach ó na cistí.

Sa chomhthéacs sin, ní mór coincheap an phobalráitithe a thuiscint. Ciallaíonn sé sin nach bhfuil éifeacht ag an leibhéal riosca a bhaineann le tomhaltóir faoi leith leis an bpréimh a íoctar. I bhfocail eile, gearrtar an phréimh chéanna ar gach duine i leith plean faoi leith, is cuma cad is aois dó, cén inscne atá i gceist, nó is cuma faoi shláinte reatha an duine nó amach anseo. Tá sé seo faoi réir eisceachtaí maidir le leanaí faoi 18 mbliana, mic léinn faoi 23 a fhaigheann oideachas lánaimseartha agus baill scéimeanna grúpa.

Ciallaíonn rollú oscailte agus clúdach saoil nach mór d'árachóirí sláinte glacadh le gach iarrthóir ar árachas sláinte, ach amháin in imthosca teoranta a shonraítear sa reachtaíocht. Tá an ceart ag gach tomhaltóir freisin a gcuid beartas a athnuachan is cuma cad is aois dó nó is cuma faoi shláinte an duine sin.

Faoi na Rialacháin um Shochar Íosta, ní mór do gach táirge árachais, a sholáthraíonn clúdach i leith cóireáil ospidéil d'othair chónaitheacha, íosleibhéal áirithe sochar a sholáthar. Meastar go bhfuil sé riachtanach íosleibhéal sochar a rialú mar gheall ar nádúr casta agus speisialaithe táirgí árachas sláinte príobháideach. Gan rialachán a bheith ann, d'fhéadfadh go soláthrófaí táirgí do thomhaltóirí nach soláthraíonn leibhéal cuí clúdaigh dóibh.

Is próiseas é cothromú fiontar a thugann aghaidh ar na difríochtaí ar chostais éileamh árachóirí a eascraíonn as athruithe ar shláinte a mball. Baineann cothromú fiontar le híocaíochtaí le hárachóirí nó uathu maidir le próifíl fiontar a mballraíochtaí. Is meicníocht choitianta é cothromú fiontar i dtíortha ina bhfuil córais árachas sláinte atá pobalráitithe. Déantar foráil sna hAchtanna Árachais Sláinte do Scéim um Chothromú Fiontar a thabhairt isteach.

3.1.2 Córas na hÉireann um Chothromú Fiontar

Struchtúr Chóras na hÉireann um Chothromú Fiontar

Sa bhliain 2013, tugadh Córas nua um Chothromú Fiontar isteach, rud a ghlac áit an chórais eatramhaigh a bhí i bhfeidhm ó chuir an Chúirt Uachtarach Scéim um Chothromú Fiontar 2003 ar leataobh in 2008. Foráladh don chóras nua sin san Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2012.

Cosúil le Córas Eatramhach 2009-2012, foráiltear le Córas 2013 go bhfaigheann Gnóthais Bhallraíochta Oscailte préimheanna níos airde i leith daoine níos sine a árachú, ach is trí chreidmheasanna um chothromú fiontar a íoctar an phréimh níos airde a ghearrtar i leith daoine níos sine. Ar an mbealach sin, íocann gach duine fásta an méid céanna (glan ar chreidmheasanna um chothromú fiontar) as leibhéal clúdaigh ar leith, ach faigheann árachóirí préimheanna níos airde (comhlán ar chreidmheasanna um chothromú fiontar) i leith daoine níos sine a árachú, go páirteach chun iad a chúiteamh sa leibhéal níos airde éileamh. Leagtar amach leibhéal na gcreidmheasanna in Aguisín F.

Cosúlacht eile leis an gCóras Eatramhach do 2009-2012 ná go ndéanann tobhach pobalráitithe is iníoctha ag árachóirí maidir le gach duine a gcuireann siad árachas ar fáil dóibh na creidmheasanna a mhaoiniú.

Is iad seo a leanas na príomhdhifríochtaí idir an córas eatramhach agus an Córas um Chothromú Fiontar, 2013:

- ▶ Faoin gcóras atá i bhfeidhm do 2013, íoctar Creidmheasanna um Chothromú Fiontar ó chiste atá á oibriú ag an Údarás Árachas Sláinte, in ionad a bheith á n-íoc i bhfoirm creidmheasanna cánach, díreach mar a bhí i gcás an chórais eatramhaigh.
- ▶ Athraíonn na creidmheasanna um chothromú fiontar is iníoctha i leith préimheanna de réir aoise, inscne agus leibhéal clúdaigh, in ionad iad a bheith bunaithe ar aois amháin.
- ▶ Athraíonn méideanna an tobhaigh phobalráitithe idir leanaí agus daoine fásta agus idir dhá leibhéal clúdaigh.
- ▶ Faoin gcóras atá i bhfeidhm do 2013, tá creidmheasanna um chothromú fiontar iníoctha freisin i leith éilimh ospidéil. Go háirithe, tá méid seasta iníoctha ón gciste um Chothromú Fiontar as gach oíche a chaitheann árachaí i gcóiríocht ospidéil phríobháideach. Laghdaíonn sé sin an costas ar an árachóir a bhaineann le hárachas a chur ar fáil do na daoine is laige sláinte.

Déanann árachóirí íocaíochtaí tobhaigh phobalráitithe i gcás athnuachaintí ó 1 Eanáir 2013 a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an gCiste um Chothromú Fiontar. Déanann an tÚdarás Árachas Sláinte Creidmheasanna um Chothromú Fiontar a íoc leis na hárachóirí ón gCiste. Tugtar aon bharrachais nó easnaimh sa Chiste ar aghaidh agus cuirtear san áireamh iad nuair atá méideanna tobhaigh amach anseo á gcinneadh. Leagtar amach leibhéil na n-íocaíochtaí sin in Aguisín F.

Leagtar amach sna hAchtanna Árachais Sláinte an próiseas a bhaineann le creidmheasanna um chothromú fiontar a shocrú:

- ▶ Déanann an tÚdarás sonraí éileamh, sonraí ar an bpobal árachaithe agus sonraí eile atá sna tuairisceáin ó árachóirí a mheasúnú agus a anailísiú gach sé mhí.
- ▶ Uair amháin sa bhliain, eisiúnn an tÚdarás tuarascáil don Aire maidir leis an measúnú agus anailís a rinne sé ar na tuairisceáin sin, má iarrann an tAire amhlaidh. Is é atá sa tuarascáil sin moltaí maidir le méideanna na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus méideanna na dtobhach pobalráitithe. Sna moltaí sin, tugtar aird ar phríomhchuspóir na nAchtanna Árachais Sláinte, ar an aidhm chun róchúiteamh a sheachaint, ar an aidhm chun inbhuanaitheacht an mhargaidh árachas sláinte a chothabháil agus ar an aidhm chun iomaíocht chothrom oscailte a bheith ann.
- ▶ Má mholann an tAire athrú ar na creidmheasanna um chothromú fiontar, déanann sé é sin trí leasuithe a mholadh ar na hAchtanna Árachais Sláinte, ina sonraítear méideanna na gcreidmheasanna.
- ▶ Agus aird á tabhairt aige ar Thuarascáil an Údaráis, ar an bpríomhchuspóir, ar an aidhm chun róchúiteamh a sheachaint, ar an aidhm chun inbhuanaitheacht an mhargaidh árachas sláinte a chothabháil agus ar an aidhm chun iomaíocht chothrom oscailte a bheith ann, féadfaidh an tAire moltaí a dhéanamh don Aire Airgeadais maidir le méideanna na dtobhach pobalráitithe, a ndéantar foráil dóibh sna hAchtanna Comhdhlúite Dleachtanna Stampa.
- ▶ Tugtar méideanna na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus na dtobhach pobalráitithe isteach sa dlí má achtaíonn an tOireachtas iad.

Rialacha an Aontais Eorpaigh maidir le Státchabhair

Faoi Rialacha an Aontais Eorpaigh maidir le Státchabhair, chuir Stát na hÉireann Córas um Chothromú Fiontar 2013 faoi bhráid an Choimisiúin Eorpaigh. Chuir an tÚdarás comhairle ar an Roinn Sláinte i ndáil leis sin agus i ndáil le ceisteanna ón gCoimisiún. I mí Iúil 2013, d'fhoilsigh an Coimisiún an cinneadh nach n-ardódh sé agóid in aghaidh an Chórais².

Rátaí Cothromú Fiontar a bhí i bhFeidhm in 2013

Is leagtha amach in Aguisín F atá rátaí na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus an tobhaigh phobalráitithe a raibh feidhm acu maidir le conarthaí a tosaíodh agus a athnuadh in 2013.

I gcás conarthaí a bhí á dtosú á n-athnuachan roimh an 31 Márta 2013, ní raibh aon athrú ar rátaí na gcreidmheasanna um chothromú fiontar agus na dleachta stampa a bhí i bhfeidhm in 2012. Aithníodh ina leith sin go mbeadh roinnt ama ag teastáil ó árachóirí chun ullmhú don chóras nua um chothromú fiontar.

Ón 31 Márta 2013, socraíodh na creidmheasanna aoischoibhneasa do phleananna is ardchlúdach chun gur ní ba lú ná 140% de mheánchostas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh, nó comhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa. (Gan chothromú fiontar, comhionann le suas le 400% de mheánráta éilimh an mhargaidh a bheadh an ráta réamh-mheasta éilimh d'aoisghrúpaí ní ba shine). I gcás pleananna nach ardchlúdach, bhí creidmheasanna aoise comhionann le 85% de na rátaí a bhí i bhfeidhm do phleananna is ardchlúdach.

Socraíodh an tobhach pobalráitithe ag an méid réamh-mheasta chun go bhféadfadh sé na creidmheasanna a mhaoiniú. Bhí an tobhach do phleananna nach ardchlúdach comhionann le 85% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna is ardchlúdach.

Rátaí Cothromú Fiontar ón 1 Márta 2014

Le linn 2013, fuair an tÚdarás tuairisceáin faisnéise don dara leath de 2012 agus don chéad leath de 2013 ó gach ceann de na gnóthais bhallraíochta oscailte. Cuireadh tuarascálacha maidir leis na measúnuithe agus leis na hanailísí ar na tuairisceáin sin faoi bhráid an Aire i mí Aibreáin agus i mí Dheireadh Fómhair 2013. Áiríodh ar an Tuarascáil i mí Dheireadh Fómhair 2013 moladh an Údaráis maidir le méideanna na gCreidmheasanna um Chothromú Fiontar agus na dTobhach Pobalráitithe do pholasaithe dar tús an 1 Márta 2014 nó ina dhiaidh.

Ba leis an Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2013 a tugadh éifeacht do na rátaí a bhí i bhfeidhm ón 1 Márta 2014, agus tá na rátaí sin leagtha amach in Aguisín F. Socraíodh na creidmheasanna sin chun gur ní ba lú ná 133% de mheánchostas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh, nó comhionann leis, a bheadh costas réamh-mheasta éilimh an mhargaidh (glan ar chothromú fiontar) do gach aoisghrúpa.

Socraíodh an tobhach pobalráitithe ag an méid réamh-mheasta chun go bhféadfadh sé na creidmheasanna a mhaoiniú. Bhí an tobhach do phleananna nach ardchlúdach comhionann le 75% den ráta a bhí i bhfeidhm do phleananna is ardchlúdach.

Measúnú ar róchúiteamh

Ceanglaítear ar an Údarás measúnú a dhéanamh ar cé acu a dhéanann nó nach ndéanann na Córais um Chothromú Fiontar aon árachóir a róchúiteamh.

- ▶ Uair sa bhliain, faoin 1 Bealtaine, ceanglaítear ar árachóirí cuntais bhrabúis agus chaillteanais agus cláir chomhardaithe, sa mhéid is go mbaineann siad le gnó árachais sláinte na hÉireann, a sholáthar don Údarás.
- ▶ Déanann an tÚdarás a mheas an ndearna an córas um chothromú fiontar aon árachóir a róchúiteamh, a ligeann dóibh níos mó ná brabús réasúnta a thuilleamh. Sainmhínítear brabús réasúnach mar thoradh ar chothromas nach mó ná 12% in aghaidh na bliana ar bhonn rollach trí bliana, ag úsáid caighdeáin fhormheasta chuntasaíochta agus ag féachaint do Chreat an Aontais Eorpaigh maidir le Státchabhair i bhfoirm cúiteamh seirbhíse poiblí. Má chinneann an tÚdarás faoi na hAchtanna Árachais Sláinte go ndearnadh árachóir (ar glantairbhí an chórais um chothromú fiontar é) a róchúiteamh, déanfaidh an tÚdarás dréacht-tuarascáil a eisiúint don árachóir. Cuirfidh an tÚdarás san áireamh aon aighneacht a fuarthas ón árachóir sula ndéanfaidh sé cinneadh deiridh ar cé acu a bhí nó nach raibh róchúiteamh ann; agus
- ▶ Má chinneann an tÚdarás gurb ann don róchúiteamh, eisíonn sé tuarascáil don Aire agus don árachóir lena mbaineann, tuarascáil ina luaitear méid an róchúitimh. Ní mór don árachóir méid an róchúitimh a aisíoc leis an gCiste um Chothromú Fiontar.

Bhain an measúnú bliantúil in 2013 leis an tréimhse ama idir an 1 Eanáir 2010 go dtí an 31 Nollaig 2012. Glantairbhí a bhí i ngnóthas amháin, Árachas Sláinte Saorálach, le linn na tréimhse sin trí bliana. Chinn an tÚdarás nach ndearnadh Árachas Sláinte Saorálach a róchúiteamh.

An Córas um Chothromú Fiontar a Fheabhsú

Tá an tÚdarás den tuairim gur gá an Córas um Chothromú Fiontar a fheabhsú, go háirithe i leith feabhas a chur ar na tomhais stádas sláinte a úsáidtear. I mí na Bealtaine 2013, scríobh an tÚdarás chuig gach árachóir chun a dtuairimí a lorg maidir le conas feabhas a chur ar na tomhais sin.

Tar éis dóibh aighneachtaí a fháil ó na hárachóirí uile, tá an tÚdarás agus an Roinn Sláinte ag obair ar thomhas stádas sláinte níos fearr a fhorbairt trí Ghrúpaí a Bhaineann le Diagnóis (GBDanna) a úsáid. Tá na haighneachtaí a fuarthas ó árachóirí á mbreithniú mar chuid den phróiseas sin.

Riachtanas tábhachtach a bheidh i sonraí níos cuimsithí a bhailiú, rud a theastaíonn freisin i gcomhthéacs Árachas Sláinte Uilechoiteann (ÁSU). Faoi mar atá leagtha amach sa Pháipéar Bán ar ÁSU, tá sé beartaithe ag an Rialtas riachtanais éigeantacha um thuairisciú airgeadais a bhunú ar fud na hearnála poiblí agus na hearnála príobháidí. Áirítear leis sin úsáid an chórais um Fhiosrúchán Othar Cónaitheach Ospidéil (FOCO) a mhéadú le go gcuimseofar ann clúdach iomlán gach cóireála ospidéil phoiblí agus ospidéil phríobháidigh. Tacóidh siad sin le tomhas stádas sláinte atá bunaithe ar GBD a chur chun feidhme ar bhonn céimnithe idir 2016 agus 2018.

D'fhonn gur féidir tomhas stádas sláinte atá bunaithe ar GBD a thabhairt isteach ar bhonn céimnithe, tá sé beartaithe, le héifeacht ón 2016, go ndéanfar an Creidmheas Úsáide Leapa Ospidéil (CÚLO) a íoc ar an gcoinníoll go soláthrófar DRG a bhaineann le hothar do gach cás comhfhreagrach cúraim. Éascóidh sé sin an bailiú agus an anailís riachtanach sonraí sula ndéanfar creidmheasanna atá nasctha leis na costais éagsúla a ghabhann le GBDanna de chineálacha éagsúla a chur in áit an CÚLO. Agus tomhas stádas sláinte atá bunaithe ar GBD curtha chun feidhme ina iomláine, beifear in ann an tacaíocht a dhírú ar bhealach níos cruinne i ndáil le baill árachaithe is laige sláinte agus beifear in ann a chinntiú go mbeidh an scéim um chothromú fiontar níos éifeachtaí i ndáil le daoine de gach aois.

Oibreoidh an tÚdarás agus an Roinn Sláinte le hárachóirí, le hospidéal seirbhíse poiblí agus príobháidí agus le páirtithe leasmhara eile ar an ábhar seo.

3.1.3 An Ciste um Chothromú Fiontar (“CCF”)

Bunaíodh an CCF in 2013 faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2012. Faoin Acht sin, tá an tÚdarás freagrach as an CCF a riar agus a choimeád ar bun.

Le linn na chéad ráithe de 2013, chuaigh an tÚdarás i gcomhairle le roinnt páirtithe leasmhara éagsúla, lena áiríodh an Roinn Sláinte, an Roinn Airgeadais, gnóthais chláráithe, na Coimisinéirí Ioncaim agus Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN), maidir le hoibriú an CCF.

Tugadh Rialacháin 2013 an Achta Árachais Sláinte (Scéim um Chothromú Fiontar), 1994, isteach i mí Feabhra 2013. Leagtar amach sna Rialacháin sin na struchtúir a bhaineann le cur isteach na n-éileamh agus na dtuairisceán creidmheasa um chothromú fiontar ag gnóthais chláráithe chuig an Údarás agus na struchtúir a bhaineann le bailíochtú na n-éileamh sin ag an Údarás. I gcomhairle leis na gnóthais chláráithe agus lena chuid sainchomhairleoirí féin, d’fhorbair an tÚdarás nósanna imeachta maidir le héilimh eatramhacha a dhéanamh, díreach mar a cheanglaítear faoi na Rialacháin. Chuimsigh an chéad éileamh eatramhach an tréimhse idir an 1 Eanáir 2013 agus an 30 Márta 2013 agus chuimsigh an dara héileamh eatramhach an tréimhse idir an 31 Márta 2013 agus an 30 Aibreán 2013. Ina dhiaidh sin, ba i leith gach mí féilire a rinneadh éilimh. Cuirtear éilimh eatramhacha isteach an 21 lá den mhí a thagann go díreach tar éis na míosa lena mbaineann an t-éileamh eatramhach. Chomh luath agus atá an tÚdarás sásta gur dlite i gceart d’údarás atá na creidmheasanna um chothromú fiontar, socraíonn an tÚdarás íocaíocht an méid atá dlite ón CCF.

Is iad na Coimisinéirí Ioncaim a bhailíonn dleacht stampa ó ghnóthais chláráithe ar bhonn ráithiúil. Tá sí le hóc an 21 lá de gach dara mí tar éis dheireadh gach ráithe. Íocann na Coimisinéirí Ioncaim méid na dleachta stampa ráithiúla isteach i gcuntas reatha an CCF ina dhiaidh sin. I gcás cistí nach bhfuil ag teastáil láithreach i gcuntas reatha an CCF, infheistítear iad i Nótaí Státchiste. Is é is Nótaí Státchiste ann ná ionstraimí gearrthéarmacha fiachais arna n-eisiúint ag Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta.

Foráiltear le hAlt 11(D)(5) den Acht go bhféadfaidh an tAire Sláinte, chun méid dóthanach airgid a choinneáil i gcuntas reatha an Chiste, ag féachaint do na méideanna is infíochta ón gcuntas reatha, iarraidh ar an Aire Airgeadais airgead a thabhairt ar airleacan ón bPríomh-Chiste chuig cuntas arna bhunú chun na críche sin in ainm an Aire Sláinte (an ‘Cuntas Speisialta’). I mí na Bealtaine 2013, d’iarr an tÚdarás go ndéanfaí íocaíocht leis an gCiste ón gCuntas Speisialta de réir Alt 11D(5)(f)(ii) den Acht de bharr easnamh a bhí ann i gcuntas reatha an Chiste um Chothromú Fiontar. Íocadh €78 milliún ón gCuntas Speisialta leis an gCiste um Chothromú Fiontar an 20 Bealtaine 2013. Úsáideadh an íocaíocht ón gCuntas Speisialta chun an chéad éileamh eatramhach a íoc le gnóthais chláráithe i leith na tréimhse idir an 1 Eanáir 2013 agus an 30 Márta 2013. Rinneadh aisíocaíocht €78 milliún leis an bPríomh-Chiste de réir Alt 11D(6)(b) den Acht an 28 Bealtaine 2013, agus úsáid á baint as fáltais dleacht stampa ón gcéad ráithe. Níor iarradh aon íocaíocht eile ón gCuntas Speisialta le linn na bliana.

Le linn na bliana, d’fhostaigh an tÚdarás sainchomhairleoirí iniúchta inmheánaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar nósanna imeachta an Údaráis maidir leis an CCF a riar. Déantar cuntais bhainistíochta a ullmhú agus a chur faoi bhráid Bhord an Údaráis Árachais Sláinte ar bhonn míosúil.

Mar chuid den ról atá ag an Údarás maidir leis an CCF a riar agus a choimeád ar bun, thug an tÚdarás faoi chigireachtaí ar an láthair ar gach gnóthas cláráithe le linn na ráithe deiridh de 2013

agus le linn na chéad ráithe de 2014. Mar chuid de na cigireachtaí sin, rinneadh athbhreithniú ar na nósanna imeachta agus ar na próisis atá i bhfeidhm maidir le héilimh eatramhacha a chur i gcrích agus rinneadh tástáil shamplach ar méideanna a bhí ar áireamh in éilimh eatramhacha mhíosúla i gcomparáid leo siúd i leabhair agus i dtaifid.

Staid Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar

Beidh ioncam agus caiteachas suntasach ag an gCiste um Chothromú Fiontar le linn 2013 agus 2014, an t-ioncam agus an caiteachas sin ag teacht chun cinn de bharr conarthaí a tosaíodh/a athnuadh in 2013. Beidh roinnt caiteachas breise (é i bhfad níos ísle) sa bhliain 2015 agus i mblianta ina diaidh freisin i ndáil le conarthaí 2013. Cé go bhfuil easnamh de níos mó ná €23m sna cuntais do 2013, ba as saincheisteanna uainithe a tháinig an t-easnamh sin chun cinn. Tá sé réamh-mheasta go mbeidh an Ciste ar tí cóimheá airgid a bhaint amach ag deireadh na bliana 2014 i ndáil le conarthaí a tosaíodh/a athnuadh in 2013.

3.1.4 Clár na nGnóthas Sochar Sláinte

Tá an tÚdarás freagrach as “Clár na nGnóthas Sochar Sláinte” (“an Clár”) a choimeád ar bun. Déantar foráil le halt 14 de na hAchtanna Árachais Sláinte nach mór d’aon árachóir sláinte, a bhfuil gnó árachas sláinte aige in Éirinn, clárú leis an Údarás agus teastas a fháil uaidh.

Ceanglaítear orthu iarratas a dhéanamh ar athnuachan ar chlárú gach bliain. Ar chlárú dóibh, eisítear teastas don árachóir sláinte a dheimhníonn go bhféadfaidh an t-árachóir árachas sláinte príobháideach a sholáthar i gcomhréir le téarmaí a chuid rialacha agus faoin reachtaíocht ábhartha.

Is ann do dhá ghnóthas árachas sláinte in Éirinn. Is éard atá i gceist le gnóthais bhallaíochta oscailte ná árachóirí sláinte nach mór dóibh glacadh le gach custaiméir ar mhian leo árachas sláinte a fháil (faoi réir srianta áirithe teoranta mar a shonraítear sa reachtaíocht). Is éard atá i gceist le gnóthais bhallaíochta teoranta ná gairmscéimeanna den chuid is mó, a bhfuil a ballraíocht teoranta d’fhostaithe eagraíochtaí áirithe. Ní féidir aon ghnóthais bhallaíochta teoranta nua a bhunú.

3.1.5 Clár na gConarthaí Árachas Sláinte

Tá an tÚdarás freagrach as “Clár na gConarthaí Árachas Sláinte” a choimeád ar bun. Luaitear in Alt 7AC de na hAchtanna Árachais Sláinte go mbeidh an clár in cibé foirm agus go mbeidh cibé sonraí ann maidir le haon chonradh árachas sláinte atá á thairiscint sa Stát a shonróidh an tÚdarás. Beidh fáil ar ábhair an Chláir lena iniúchadh ar shuíomh Gréasáin an Údaráis ag: www.hia.ie/consumer-information/register-of-health-insurance-contracts/ nó ag oifigí an Údaráis.

Fógra Táirgí

Ceanglaítear ar Ghnóthais Chláraithe samplaí de gach conradh nua nó athbhreithnithe a chur faoi bhráid an Údaráis Árachas Sláinte tráth nach déanaí ná 30 lá sula ndéanfaidh siad táirge den sórt sin a thairiscint den chéad uair.

Coinneoidh gnóthas gach tairiscint ar feadh tréimhse nach lú ná 60 lá ar na téarmaí agus coinníollacha céanna agus ní mór an táirge maireachtáil ar feadh tréimhse 12 mhí ach amháin i gcásanna ina bhfuil cúis mhaith shásúil le téarma eile.

Chuir árachóirí níos mó ná 600 sampla de chonarthaí nua/athbhreithnithe faoi bhráid an Údaráis in 2013.

Athbhreithniú ar Fhógraí Táirgí le haghaidh Comhlíonta

Déanann an tÚdarás athbhreithniú ar shonraí gach fógra táirge chun a chinntiú nach bhfuil siad contrártha leis na hAchtanna Árachais Sláinte. Sa chás go bhfuil imní ar an Údarás faoi chonradh, tugann sé fógra don árachóir faoi na gnéithe den chonradh a d'fhéadfadh an reachtaíocht a shárú agus pléann sé an cheist leis an árachóir. I ngach cás den sórt sin le linn na bliana, ba tríd an gconradh a leasú nó trí mhíniú sásúil a thabhairt ar an dóigh a gcomhlíonann an conradh an reachtaíocht a thug an t-árachóir aghaidh ar ábhair imní an Údaráis.

Leibhéal Clúdaigh

Faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012, cinneann an tÚdarás cad iad na cineálacha conarthaí árachas sláinte ar Conarthaí Nach Ard-Chlúdach iad. Baineann na leibhéil is ísle de chreidmheasanna um chothromú fiontar agus den tobhach pobalráitithe le conarthaí den sórt sin. Éilíonn an sainmhíniú atá ar Chonradh Nach Ard-Chlúdach go soláthraíonn an conradh do nach mó ná 66 faoin gcéad den chostas iomlán ar tháillí ospidéal in ospidéal príobháideach nó nach mó ná na hÍocaíochtaí íosta forordaithe faoi na Rialacháin um Shochar Íosta, cibé acu is airde. Má tá an tÚdarás sásta gur Conradh nach Ard-Chlúdach é cineál conartha árachas sláinte, sonraíonn sé an méid sin i Rialacháin agus ar Chlár na gConarthaí Árachas Sláinte.

Ar 31 Márta 2013, bhí 37 cineál conartha árachas sláinte a shonraigh an tÚdarás a bheith ina gconarthaí nach ard-chlúdach. Tá na cineálacha sin árachas sláinte sonraithe i 7 Rialachán a d'fhógair an tÚdarás le linn 2013 agus tá siad ar Chlár na gConarthaí Árachas Sláinte. Tá cineál conartha nach ard-chlúdach amháin ar a laghad ag gach ceann de na gnóthais bhallaíochta oscailte. Ar 31 Márta 2013, bhí 260 cineál conartha árachas sláinte is ard-chlúdach.

3.2 Taighde agus Comhairle

3.2.1 Monatóireacht ar an Margadh Árachas Sláinte

Méid an mhargaidh

Is é an margadh árachas sláinte an margadh is mó árachas neamhshaoil in Éirinn. In 2013, ba é €2.4bn an t-ioncam árachas préimhe, ar mhéadú é ó €2.2bn i n2012. As an méid iomlán sin, bhí gnóthais bhallaíochta teoranta freagrach as €112m.

Ba é líon na ndaoine faoi árachas, leanaí san áireamh, sa mhargadh árachas sláinte ná 2.05m duine ag deireadh 2013, rud arb ionann é agus 45% den daonra. Tar éis don fhigiúr sin a bheith ag fás le blianta fada, shroich líon na ndaoine faoi árachas buaic de 2.3m (50.9% den daonra) ag deireadh 2008. Tá an figiúr sin tar éis titim i ngach ceann de na cúig bliana anuas. (Féach aguisín A).

Tháinig an titim san éileamh ar árachas sláinte chun cinn mar gheall ar thitim dhíríreach san éileamh ó dhaoine fásta níos óige. Idir deireadh na bliana 2009 agus deireadh na bliana 2013, bhí titim de 200,000 duine (-20%) ar líon na ndaoine fásta idir 18 agus 50 bliain d'aois a raibh árachas sláinte acu, cé go raibh méadú de 36,000 duine (+6%) ar líon na ndaoine fásta os cionn 50 bliain d'aois a raibh árachas sláinte acu. Dá bhrí sin, fágann an treocht laghdaitheach reatha sa mhargadh árachas sláinte, mar aon le treocht dhifreálach idir aoisghrúpaí, go bhfuil méadú ag teacht ar an ráta ag a bhfuil an margadh ina iomláine ag dul in aois.

I margadh deonach pobalráitithe atá bunaithe ar dhlúthpháirtíocht idirghlúine, tá an-tábhacht a bhaineann le baill bhrabúsacha reatha is fearr sláinte (daoine óga den chuid is mó) a choinneáil agus le hinsreabhadh rialta de dhaoine fásta óga atá i bhfostaíocht a mhealladh ó thaobh chobhsaíocht an mhargaidh de. D'fhéadfadh forálacha an Achta Árachais Sláinte (Leasú), 2012, do dhleacht stampa phobalráitithe níos ísle a bheith ann do chonarthaí árachas sláinte Nach Ard-Chlúdach (atá i seilbh dhíréireach ag daoine óga) cabhrú leis sin. Ina Thuarascáil don Aire i mí na Samhna 2012, d'aithin an tÚdarás dhá rogha pholasaí eile, a ligfeadh d'árachóirí lascaí teoranta a chur i bhfeidhm i gcás prímheanna do dhaoine fásta óga agus Pobalrátú Saoil (lena gcuirtear córas lódálacha prímhe i bhfeidhm i gcás na ndaoine siúd nach mór dóibh fanacht go dtí go mbeidh siad níos óige sula gceannóidh siad árachas sláinte den chéad uair) a thabhairt isteach.

Tá ceithre árachóir ballraíochta oscailte ag oibriú sa mhargadh faoi láthair. Agus sciar 95% den mhargadh aige sular osclaíodh an margadh don iomaíocht i lár na 1990í, b'ionann an sciar den mhargadh a bhí ag Árachas Sláinte Saorálach i mí na Nollag 2013 agus 54%. Tá sciar 23% den mhargadh ag Laya Healthcare, tá sciar 15% den mhargadh ag Aviva Health, tá sciar 4% ag GloHealth, agus is ionann an sciar comhcheangailte den mhargadh atá ag gnóthais bhallaíochta teoranta agus 4%. Athraíonn sciartha margaidh go mór de réir aoiseanna na n-árachaithe. Mar shampla, ag deireadh 2013, lean Árachas Sláinte Saorálach ar aghaidh le hárachas a chur ar fáil do 79% díobh siúd os cionn 70 bliain d'aois a bhfuil árachas acu le hárachóir ballraíochta oscailte. I gcodarsnacht leis sin, bhí sciar 52% aige de mhargadh na ndaoine fásta idir 18 agus 40 bliain d'aois.

Costais Árachas Sláinte

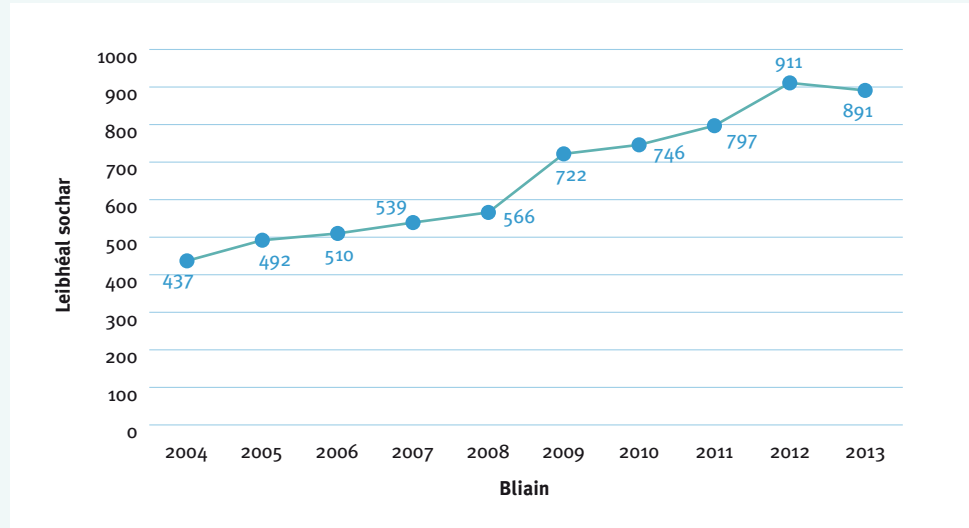
Ba í an mheánphréimh árachas sláinte a íocadh in 2013 ná €1,150, rud arbh ionann é agus méadú 10% ar an meánphréimh a íocadh in 2012 (€1,048). Déantar na glanphréimheanna a ngearrann árachóirí iad ar thomhaltóirí, agus a n-íocann tomhaltóirí iad, a laghdú trí fhaoiseamh cánach ioncaim a asbhaintear ag an bhfoinse. Rinneadh le Buiséad 2014 an faoiseamh cánach a shrianadh go huasphréimh €1,000 in aghaidh an duine fhásta agus go €500 in aghaidh an linbh. Is iad sin, uasfhaoisimh chánacha de €200 agus de €100 faoi seach.

Tháinig laghdú 2% ar mheánlíon na n-éileamh a íocadh in aghaidh an áracháí in 2013. Bhí an laghdú sin bunoscionn leis an treocht atá ann le deich mbliana anuas, nuair atá méadú suntasach ag teacht ar mheánlíon na n-éileamh in aghaidh an áracháí. Mar shampla, sna ceithre bliana idir 2004 agus 2008, mhéadaigh an meánsóchar forordaithe a íocadh in aghaidh an áracháí faoi 6.7% in aghaidh na bliana ar an meán agus mhéadaigh an meánsóchar forordaithe a íocadh in aghaidh an áracháí faoi 12.6% in aghaidh na bliana idir 2008 agus 2012. Thit líon na laethanta cóireála in ospidéal (agus cásanna lae á dtuairisciú mar chásanna aon lae) faoi thart ar 3% in 2013.

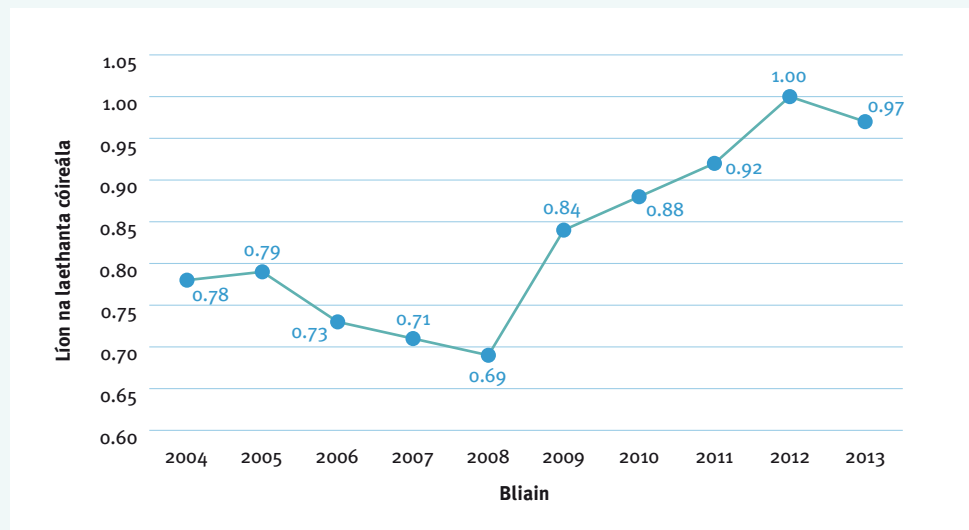
Forbairt dhearfach ó thaobh inbhuanaitheacht an mhargaidh árachas sláinte de is ea an laghdú in éilimh a íocadh in aghaidh an áracháí in 2013, go háirithe nuair a chuirtear san áireamh na cúiseanna aitheanta fadtéarmacha le méaduithe i gcostais chúram sláinte, is iad sin; an chaoifhulaingt níos ísle atá ar dhaoine i dtaca le drochshláinte, idirghabhálacha nua míochaine agus máinliachta agus aosú an phobail.

Léirítear sna cairteacha seo a leanas an t-athrú atá tagtha ar na rátaí éileamh a íocadh agus ar na laethanta cóireála in aghaidh an áracháí idir 2004 agus 2013. Chun an phréimh níos ísle a íoctar a léiriú, tugtar ualú d'aon trian do leanáí sna háirimh sin.

Sochair fhorordaithe mhargaidh in aghaidh an áracháí ó 2004 go 2013

Laethanta cóireála margaidh in aghaidh an áracháí ó 2004 go 2013

Athbheithniú ar Bhearta chun Costais a Laghdú sa Mhargadh Árachas Sláinte Príobháideach

Go luath sa bhliain 2013, thug an tÚdarás tuairisc don Roinn Sláinte maidir leis an anailís a rinne sé ar shonraí éileamh do 2012. Léiríodh sna sonraí go raibh an ráta méadaithe i gcostas éileamh ag luathú arís eile, tar éis é a lagú beagán in 2010 agus in 2011. Ina dhiaidh sin, cheap an tAire an tUas. Pat McLoughlin chun Cathaoirleacht a dhéanamh ar “Athbheithniú ar Bhearta chun Costais a Laghdú sa Mhargadh Árachas Sláinte Príobháideach”. Bhí ról gníomhach ag an Údarás le linn an athbheithnithe sin. Áiríodh le hobair an Údaráis ina leith sin Páipéar Oibre a chur isteach ar an rialú costais éileamh ag tús an phróisis, sonraí a fháil agus a anailísiú ó árachóirí agus tuairisc a thabhairt ar an anailís a rinne sé ar shonraí éileamh i mí an Mheithimh 2014.

Athruithe ar Rátaí Muirir d’Ospidéal Phoiblí

Ar iarraidh na Roinne Sláinte, chuir an tÚdarás measúnú isteach an 1 Deireadh Fómhair 2013 ar an ioncam ní b’airde a thiocthadh chun cinn ó chur i bhfeidhm na muirear nua a chuimsítear san Acht

Sláinte (Leasú) 2013 dá gcuirfí na muirir sin i bhfeidhm sna sonraí do 2012. Áirítear leis na hathruithe san Acht athruithe ar rátaí muirir d’othair phríobháideacha i leapacha príobháideacha sainithe in ospidéal phoiblí agus cur i bhfeidhm muirear i leith othair phríobháideacha i leapacha neamhshainithe. De réir iarraidh na Roinne, ní raibh sé i gceist le hobair an Údaráis ina leith sin measúnú a dhéanamh ar an tionchar a bheadh ag treochtaí ná ag iarmhairtí tánaisteach na n-athruithe sin ar rátaí muirir.

Forbairtí Táirgí

Cé gur lean líon na dtáirgí éagsúla a bhí ar fáil de bheith ag fás, bhí na táirgí nua a bheag nó a mhór cosúil leo siúd a bhí ann cheana. Forbairt shuntasach amháin a bhí i dtáirgí árachas sláinte nach gclúdaíonn gach ospidéal poiblí a bhí á ndíol ag árachóirí den chéad uair le linn 2013. San am i láthair, tá táirge den sórt sin ag 1% den phobal árachaithe.

3.2.2 Taighde Coimisiúnaithe ar an Margadh Árachas Sláinte

Coimisiúnaíonn an tÚdarás taighde ar an margadh árachas sláinte gach dhá bhliain. Foilsíodh an taighde ba dhéanaí in 2012. Coimisiúnaíodh taighde nua in 2013 agus tugadh faoin obair allamuigh ag deireadh 2013. Foilsíodh na torthaí ar shuíomh Gréasáin an Údaráis Árachas Sláinte in Earrach na bliana 2014. Soláthraítear faisnéis luachmhar sa tsraith tuarascálacha taighde faoin margadh árachas sláinte, lena n-áirítear treochtaí sa mhargadh le himeacht ama.

3.2.3 Árachas Sláinte Uilechoiteann

Déantar foráil leis an gClár Rialtais do chóras Árachais Sláinte Uilechoiteann (ÁSU) a thabhairt isteach. D’fhoilsigh an tAire réamhpháipéar ar ÁSU in 2012 agus Páipéar Bán in 2014. Beidh mórathruithe i rialáil mhargadh árachas sláinte na hÉireann i gceist le tabhairt isteach ÁSU. Cuirtear riachtanais an chórais árachas sláinte deonach reatha agus an gá atá le creat rialála cuí a bhunú do ÁSU aron san áireamh sa chomhairle bheartais a thugann an tÚdarás don Aire.

Leagtar amach sa Pháipéar Bán go mbeidh ról méadaithe ag an Údarás sa chóras ÁSU atá beartaithe. Mar aon leis na ról atá ag an Údarás faoi láthair, lena n-áirítear an córas um chothromú fiontar a fhorbairt tuilleadh, beartaíodh sa Pháipéar Bán go mbeadh ról ag an Údarás maidir leis an “ráta margaidh éifeachtúil” a mholadh, ráta nach n-íocfadh an Stát tacaíocht airgeadais os a chionn. Bheifí ag súil go ndéanfadh an tÚdarás maoirseacht ar chomhlíonadh théarmaí agus choinníollacha caighdeánacha na bpolasaithe ÁSU, an plean caighdeánach san áireamh, agus go bhfaigheadh sé gearáin ó thomhaltóirí maidir leis an margadh árachas sláinte agus go mbainistíodh sé na gearáin sin. Bheadh dualgas monatóireachta rialála ar an Údarás ó thaobh rialú costais de, lena n-áireodh sonraí margaidh a bhaineann leis an dualgas sin a bhailiú agus athbhreithnithe bliantúla a dhéanamh ar gach árachóir. Ina theannta sin, bhainistíodh an tÚdarás “Ciste Dócmhainneachta”, rud arbh é ab aidhm dó freastal ar na costais a bhaineann le dócmhainneacht fhéideartha árachóra sláinte. Cuireadh síos sa Pháipéar Bán freisin ar na bearta breise rialú costais a d’fhéadfaí a thabhairt isteach, ag brath ar an dóigh a bhforbraíonn an margadh ÁSU, rud a d’fhágfadh go dtabharfaí tuilleadh feidhmeanna rialála eacnamaíche don Údarás. De bharr leathnú chumhachtaí an Údaráis, tugadh le fios freisin gur ghá córas nua a chur ar bun i ndáil le cuntasacht an Údaráis don Rialtas agus don Oireachtas.

Thug an tÚdarás comhairle don Roinn Sláinte maidir le hobair a rinneadh ar an gcóras ÁSU atá beartaithe a fhorbairt.

3.3 Leasanna Tomhaltóirí

I measc fheidhmeanna an Údaráis, tá: “an beart cuí a mheasann sé a bheith cuí a dhéanamh chun feacht an phobail a mhúscailt ar a gcearta mar thomhaltóirí árachas sláinte agus ar na seirbhísí árachas sláinte atá ar fáil dóibh; chomh maith le monatóireacht a dhéanamh ar na hAchtanna Árachais Sláinte agus, nuair is gá, comhlíonadh na nAchtanna Árachais Sláinte a fhorfheidhmiú

3.3.1 Ceisteanna agus Gearáin Tomhaltóirí

Cabhraíonn an tÚdarás le tomhaltóirí trí cheisteanna faoi árachas sláinte a fhreagairt agus trí chabhrú leo díospóidí a réiteach le hárachóirí. In 2013, fuair an tÚdarás beagnach 6,000 ceist agus gearán ó thomhaltóirí tríd an teileafón, trí ríomhphost, trí litir agus i bpearsa. Áirítear iad seo a leanas ar na hábhair is coitianta a cuireadh in iúl don Údarás:

- ▶ Iarratais ar chomparáidí idir táirgí árachas sláinte;
- ▶ Beartais chealaithe árachóirí;
- ▶ Cearta i dtaobh árachóirí a athrú;
- ▶ Ceisteanna ginearálta maidir le táirgí árachas sláinte agus le tréimhsí feithimh;
- ▶ An costas atá ar árachas sláinte príobháideach;
- ▶ Caighdeáin seirbhíse árachóirí; agus
- ▶ Iarratais ar fhoilseacháin faisnéise an Údaráis.

Le linn 2013, rinne an tÚdarás idirghabháil rathúil ar son tomhaltóirí i dtaobh ceisteanna a tháinig anuas maidir lena gcuid árachas sláinte. Leagtar amach dhá shampla de chásanna ar thug an tÚdarás aghaidh orthu thíos.

Cás-Staidéar 1

Chuir an tomhaltóir gloo chun gearán a dhéanamh gur chuir sí a plean ar ceal an 1 Eanáir 2013. Lean a seanárachóir le híocaíochtaí a thógáil óna cuntas ar feadh roinnt míonna ina dhiaidh sin. Nuair a rinne sí teagmháil leis an árachóir, insíodh di go dtógfadh sé 6 seachtaine eile sula socrófaí an aisíocaíocht.

Rinne an tÚdarás teagmháil le seanárachóir an tomhaltóra chun fiosrú a dhéanamh faoin gceist. D’admhaigh an t-árachóir go ndearnadh botún agus dúirt sé go n-aisíocfaí an méid leis an gcustaiméir láithreach. Rinne an t-árachóir teagmháil leis an tomhaltóir chun leithscéal a ghabháil agus gheall sé go gcuirfí athoiliúint ar an bhfoireann. Bhí an custaiméir sásta leis an toradh.

Cás-Staidéar 2

Bhain an tomhaltóir beirt óna phlean árachas sláinte tráth athnuachan an phlean i mí Eanáir 2013. I mí Feabhra, thóg a árachóir an méid mícheart óna chuntas. Ní raibh an méid a tógadh ag luí leis na háirimh nua.

Admhaíodh an earráid nuair a rinne an tomhaltóir teagmháil leis an árachóir. Mar sin féin, ní aisíocfadh an t-árachóir an méid i gcnapshuim. Chuir an t-árachóir in iúl dó go laghdódh sé méid a íocaíochtaí amach anseo ina ionad sin.

Rinne an tÚdarás teagmháil le hárachóir an tomhaltóra chun a fháil amach cén fáth nach bhféadfaí an méid a aisíoc i gcnapshuim. D'admhaigh an t-árachóir go ndearnadh botún agus dúirt sé go n-aisíocfaí an méid leis an gcustaiméir láithreach.

3.3.2 Suíomh Gréasáin

Coimeádann an tÚdarás suíomh Gréasáin, a sholáthraíonn faisnéis do thomhaltóirí de réir feidhmeanna um fhaisnéis tomhaltóirí a cuireadh air leis na hAchtanna Árachais Sláinte. Áirítear ar an suíomh Gréasáin áis chomparáide plean, a ligeann do thomhaltóirí comparáid a dhéanamh idir sochair agus praghsanna taobh le taobh, chun gur féidir leo an plean is oiriúnaí dóibh a roghnú bunaithe ar a gcuid cúrsaí féin. Tugann an áis chomparáide sin rochtain do thomhaltóirí ar shonraí gach plean ar an margadh.

Fuair an suíomh Gréasáin níos mó ná 560,000 cuairt in 2013; ar mhéadú 23% é ar líon na gcuariteoirí ar an suíomh in 2012. Tháinig méaduithe ar líon leantóirí leathanaigh Facebook agus Twitter an Údaráis le linn na bliana freisin.

Sheol an tÚdarás suíomh sofhreagrach fón póca i mí na Bealtaine 2013, rud lena gcuirtear ar chumas úsáideoirí a bhfón nó a dtáibléad a úsáid chun ár suíomh a iniúchadh go héasca. Tá an uirlis chomparáide árachas sláinte go hiomlán sofhreagrach freisin. Dá bhrí sin, ní gá ach cnaipe a bhrú ar ghléas soghluaiste anois chun pleannanna árachais sláinte a chur i gcomparáid le chéile. Ina dhiaidh sin, tháinig méadú ar chéatadán na gcuariteanna a tugadh ar ár suíomh Gréasáin ó fhóin phóca, ó 14% de chuariteanna go 23% de chuariteanna idir Bealtaine agus Nollaig 2013.

4. Gnóthaí Corparáideacha

4.1 Straitéis

Bunaíodh an tÚdarás mar rialálaí neamhspleách don mhargadh árachas sláinte príobháideach in Éirinn. D'fhonn an ról sin a chomhlíonadh, d'fhorbair an tÚdarás plan oibre a bhfuil fíis, misean agus luachanna san áireamh ann.

Fíis an Údaráis

Is é fíis an Údaráis ná oibriú “chun tairbhe don mhaitheas poiblí trí thacú le Pobalráit, le Rollú Oscailte agus le Clúdach Saoil i margadh iomaíoch árachas sláinte”.

Misean an Údaráis

Is é misean an Údaráis an fhís sin a bhaint amach trí na nithe seo a leanas:

- ▶ monatóireacht agus taighde a dhéanamh ar árachas sláinte i gcoitinne;
- ▶ comhairle a thabhairt don Aire i dtaobh árachas sláinte i gcoitinne;
- ▶ comhlíonadh na nAchtanna Árachais Sláinte a fhorfheidhmiú, nuair is gá;
- ▶ a chuid feidhmeanna a chomhlíonadh maidir leis an gCóras um Chothromú Fiontar;
- ▶ rialacháin chúil eile a chur i bhfeidhm mar a fhorordaítear iad;
- ▶ faisnéis a sholáthar do thomhaltóirí maidir lena gcuid ceart agus tuairimí; agus
- ▶ leasanna tomhaltóirí reatha árachas sláinte a chosaint.

Luachanna an Údaráis

Ghlac an tÚdarás le luachanna, agus cuirfidh sé na luachanna sin i bhfeidhm ina chuid gníomhaíochtaí. Is iad seo a leanas luachanna an Údaráis:

- ▶ A neamhspleáchas a chothabháil;
- ▶ A bheith neamhchlaonta agus macánta i gcónaí;
- ▶ Obair a dhéanamh ar shlí phroifisiúnta agus éifeachtach;
- ▶ Dúshláin leithleacha a chomhlíonadh trí fháilte a chur roimh smaointe agus roimh mholtaí nua gach foinse agus trí ghlacadh le cur chuige nuálach;
- ▶ Trédhearcacht a chothabháil ina chuid oibre ar fad; agus
- ▶ Meas a bheith aige ar a chuid daoine.

4.2 Rialachas Corparáideach

Cód Cleachtais an Rialachais Chorparáidigh

Bunaítear an Cód Cleachtais maidir le Rialachas an Údaráis Árachas Sláinte ar an “gCód Cleachtas do Rialachas Comhlachtaí Stáit” a d’eisigh an Roinn Airgeadais i mí na Bealtaine 2009.

Eitic in Oifig Phoiblí

Áirítear an tÚdarás san Ionstraim Reachtúil Uimh. 699 de 2004 chun críocha na nAchtanna um Eitic in Oifig Phoiblí, 1995 agus 2001. Chomhlíon Baill an Údaráis, agus na baill foirne ghaolmhara a gcuid oibleagáidí faoin reachtaíocht sin.

Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais

Ullmhaíodh na Cuntais Bhliantúla do 2013 agus cuireadh iad faoi bhráid Oifig an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (“an C & A G”) chun iniúchadh a dhéanamh orthu. Rinne an oifig sin na Cuntais seo a iniúchadh agus a cheadú agus tá siad leagtha amach i gcuid 5 den Tuarascáil Bhliantúil seo agus de na Cuntais seo.

Iniúchadh Inmheánach

Tháinig Coiste Iniúchta an Údaráis le chéile ceithre huairé in 2013. Chomhaontaigh an Coiste Iniúchta clár iniúchtaí inmheánacha agus, le linn 2013, d’iarr an Coiste ar BDO, iniúcháirí inmheánacha arna gceapadh ag an Údarás, roinnt iniúchtaí a dhéanamh thar a cheann. Cuireadh trí iniúchadh den sórt sin i gcrích in 2013, ba iad sin: athbhreithniú ar rialuithe airgeadais inmheánaigh; athbhreithniú ar chórais TF agus athbhreithniú ar nósanna imeachta i ndáil le Scéim um Choithromú Fiontar 2013 agus i ndáil leis an gCiste um Choithromú Fiontar. Cuireadh tuarascálacha ina leith sin faoi bhráid an Choiste Iniúchta agus an Údaráis. Bhuail an Coiste Iniúchta le hiniúcháirí inmheánacha agus le hiniúcháirí seachtracha araon le linn na bliana. Chuir coiste feidhmiúcháin an Údaráis pleannanna gníomhaíochta le chéile chun aghaidh a thabhairt ar thorthaí na n-iniúchtaí agus ba é an Coiste Iniúchta a rinne monatóireacht ar na pleannanna sin.

Chomh maith leis sin, rinne an Coiste Iniúchta athbhreithniú ar ráitis airgeadais agus ar chuntais an Údaráis agus rinne sé maoirseacht ar struchtúr bainistíochta riosca agus ar chlár riosca an Údaráis.

Teangacha Oifigiúla

Comhlíonann an tÚdarás reachtaíocht Teangacha Oifigiúla agus bíonn siad i dteagmháil leis an Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta ina leith sin.

Saoráil Faisnéise agus Ceisteanna Parlaiminte

Lean an tÚdarás lena dhualgais a chomhlíonadh maidir le freagra a thabhairt ar iarratais saoráil faisnéise agus ar cheisteanna parlaiminte.

Tá an tÚdarás Árachas Sláinte faoi raon an Achta um Shaoráil Faisnéise agus tá éifeacht leis na Rialacháin fán Acht um Shaoráil Faisnéise, 1997, (Comhlachtaí Forordaithe), 2006, ó 31 Bealtaine 2006.

Anuas ar iarratais a phróiseáil a dhéantar faoin Acht um Shaoráil Faisnéise, d'fhoilsigh an tÚdarás dhá leabhrán dar teideal “A Guide to the Functions of and Records Held by the Authority” agus “A Guide to the Rules, Procedures, and Practices of the Authority”. Tugann an dá leabhrán sin treoir d’iarrthóirí faoin bpróiseas um Shaoráil Faisnéise. Cuirtear na treoirínte le chéile de réir na nAchtanna um Shaoráil Faisnéise agus foilsítear iad ar shuíomh Gréasáin an Údaráis.

Fuair an tÚdarás dhá iarratas saoráil faisnéise le linn 2013 agus chuir sé faisnéis ar fáil i ndáil le 22 ceist parlaiminte.

Straitéis Cumarsáide

Tá beartas oscailte, comhairliúcháin agus plé le páirtithe leasmhara i bhfeidhm ag an Údarás. Cuireann an tÚdarás fáilte roimh chumarsáid le tomhaltóirí, le páirtithe leasmhara agus le páirtithe eile maidir le seirbhís rialála a sholáthar agus maidir lena chuid feidhmeanna a chomhlíonadh.

Ídiú Fuinnimh

Tá oifig amháin ag an Údarás, rud atá lonnaithe i dTeach na Canálach. Tá an foirgneamh á chomhroinnt le Scéim Pinsean na nOibrithe Tógála. Tugann an tÚdarás tuairisc faoina fheidhmíocht fuinnimh faoi I.R. Uimh. 542/2009 – Rialachán na gComhpobal Eorpach (Éifeachtúlacht Úsáide Deiridh Fuinnimh agus Seirbhísí Fuinnimh) 2009. Tá an tuairisc ar ídiú fuinnimh bunaithe ar chéatadán fhoireann an Údaráis laistigh den fhoirgneamh ar fad. Glacadh leis an gcur chuige sin toisc go raibh roinnt urlár san fhoirgneamh folamh le linn na bliana.

Sa bhliain 2013, d’úsáid an tÚdarás 77MWh d’fhuinneamh, dá raibh:

- ▶ 43MWh de leictreachas agus
- ▶ 34 MWh de bhreoslaí iontaise (téamh)

Gníomhartha a Rinneadh in 2013

- ▶ Bainistíodh teas ar aon dul le dálaí reatha aimsire;
- ▶ Athsholáthraíodh Teicneolaíocht Faisnéise agus trealamh eile le trealamh a bhí ní b’éifeachtúla ar fhuinneamh, de réir mar ba ghá; agus
- ▶ Cuireadh ríomhphoist a bhain le coigilt fuinnimh chuig an bhfoireann ar fad, ríomhphoist inar spreagadh go leanfaí an dea-chleachtas ó thaobh éifeachtúlacht fuinnimh de.

Gníomhartha atá Beartaithe do 2014

- ▶ Gléasanna ilfheidhmiúla atá éifeachtúil ar fhuinneamh a sholáthar agus trealamh á athsholáthar;
- ▶ Monatóireacht oíche agus deireadh seachtaine ar ídiú fuinnimh leictreacha a thabhairt isteach ar mhaithe le coigiltí breise a shainiú.
- ▶ • Uaineadóirí soicéid a chur i bhfeidhm ar chineálacha éagsúla d’fheistí leictreonacha ard-aschuir chun a chinntiú go múchfar na haonaid sin go huathoibríoch san oíche agus ag an deireadh seachtaine, de réir mar is cuí;
- ▶ Úsáid mhéadaithe as comhfhreagrach digiteach a chur chun cinn; agus
- ▶ Leanúint le hídiú freagrach fuinnimh a chur chun cinn.

4.3 Acmhainní

Foireann

Fostaíonn an tÚdarás aon bhall foirne dhéag.

Maoiniú

Maoinítear oibríochtaí an Údaráis trí thobhach ar ghnóthais chláráithe de réir Alt 17 den Acht Árachais Sláinte, 1994. Leagadh síos i Rialacháin Tobhaigh 2010³ gurb é an ráta atá le híoc ag gnóthais chláráithe ná 0.12% d'ioncam préimhe na ngnóthas cláráithe. Tá an tobhach iníoctha leis an Údarás ar bhonn ráithiúil. Chomh maith leis sin, ceanglaítear ar ghnóthais chláráithe sonraí faoi árachaithe agus faoi ioncam préimhe a chur isteach. Déantar achoimre ar na staitisticí seo in Aguisín A. Tá Clár na nGnóthas Sochar Sláinte an 31 Nollaig 2013 leagtha amach in Aguisín D.

³ Rialacháin Tobhaigh an Achta Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), 2010 (Leasú), (I.R. Uimh. 539 de 2010).

5. Tuarascáil agus Cuntais 2013

Tuarascáil agus Cuntais le haghaidh na bliana 1 Eanáir 2013 go dtí an 31 Nollaig 2013

Chuig an Aire Sláinte

I gcomhréir le téarmaí Alt 32(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994, cuireann an tÚdarás Árachas Sláinte a Thuarascáil agus a Chuntais le haghaidh na tréimhse dhá mhí dhéag dar críoch 31 Nollaig 2013 faoi do bhráid.

Clár Ábhar

Eolas an Údaráis	27
Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	28
Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais	30
Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Údaráis	32
Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta	33
Ráitis Airgeadais	35

Eolas an Údaráis

Baill an Údaráis

Jim Joyce (Cathaoirleach)
Dónall Curtin
Sheelagh Malin
Paul Turpin
An tOllamh Anthony Staines

Príomhfheidhmeannach/ Cláraitheoir

Liam Sloyan

Rúnaí

Eamonn Horgan

Baincéirí

AIB plc.
40/41 Sráid Westmoreland
Baile Átha Cliath 2

Permanent TSB
56/59 Faiche Stiabhna
Baile Átha Cliath 2

RaboDirect
Plás Charlemont
Dublin 2

Iniúcháirí

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste
Caisleán Bhaile Átha Cliath
Baile Átha Cliath 2

Oifigí

Teach na Canálach
Bóthar na Canálach
Baile Átha Cliath 6

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

An tÚdarás Árachas Sláinte

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Údaráis Árachas Sláinte don Bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994. Cuimsítear sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh faoi na beartais chuntasaíochta atá leagtha amach iontu, an ráiteas ar bheartais chuntasaíochta, an cuntas ioncaim agus caiteachais, an clár comhardaithe agus na nótaí gaolmhara. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar an mbealach a forordaítear le hAlt 32 den Acht, agus de réir an chleachtais chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn.

Freagrachtaí an Údaráis

Tá an tÚdarás freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú, as a chinntiú go dtugann siad léargas fírinneach cóir maidir le staid chúrsaí na Údaráis agus maidir lena n-ioncam agus lena gcaiteachas, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh agus a thuirisciú orthu de réir dlí is infheidhme.

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibriúcháin.

Déantar m'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) agus i gcomhréir leis na Caighdeáin Eiticiúla d'Iniúcháirí ón mBord um Chleachtais Iniúchóireachta.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Is éard atá i gceist le hiniúchadh ná fianaise a fháil faoi na méideanna agus faoin nochtadh sna ráitis airgeadais, a mhéid is gá chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha ar bith, cibé acu trí chalois nó trí earráid. Áirítear air seo measúnú ar na nithe seo a leanas:

- ▶ cibé acu an bhfuil na beartais cuí maidir le cúinsí an Údaráis, agus an gcuirtear i bhfeidhm go leanúnach iad agus an nochtar go cuí iad
- ▶ réasúntacht na meastachán suntasach cuntasaíochta a rinneadh agus na ráitis airgeadais á hullmhú, agus
- ▶ cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais.

Lorgaím fianaise le linn an iniúchta chomh maith faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais.

Ina theannta sin, léim tuarascáil bhliantúil an Údaráis chun neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis iniúchta airgeadais a shainaithint. Má thagaim ar an eolas faoi mhíríteas nó neamhréireacht ábhartha fhollasach ar bith breathnaím ar na himpleachtaí a bheidh i gceist do mo thuarascáil.

Tuairim maidir leis na ráitis airgeadais

I mo thuairim, tugtar léargas fírinneach cóir sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh mar ba cheart de réir an chleachtais chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn, maidir le staid chúrsaí an Údaráis amhail an 31 Nollaig 2013 agus maidir lena n-ioncam agus lena gcaiteachas do 2013.

I mo thuairim, tá leabhair chuntais chuí á gcoimeád ag an Údarás. Tagann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntais.

Ábhair ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht más rud é

- ▶ nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó
- ▶ gur thug mé aon chás ábhartha ar bith faoi deara le linn m'iniúchta inar úsáideadh airgead do chuspóir eile seachas don cheann a bhí beartaithe dó, nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú, nó
- ▶ nach bhfuil an t-eolas a thugtar i dTuarascáil Bhliantúil an Údaráis don bhliain dá n-ullmhaítear na ráitis airgeadais comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais, nó
- ▶ nach léiríonn an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais gur chomhlíon an tÚdarás an Cód Cleachtais do Rialachas Comhlachtaí Stáit, nó
- ▶ go bhfaighim amach go bhfuil cúrsaí ábhartha eile ann a bhaineann leis an gcaoi ar cuireadh gnó poiblí i gcrích.

Níl rud ar bith le tuairisciú agam maidir leis na cúrsaí sin a dtugtar tuairisc orthu trí eisceacht.

Patricia Sheehan

Le haghaidh agus thar ceann

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

26 Meitheamh 2014

Ráiteas ar Rialú Inmheánach Airgeadais

Admhaíonn an Cathaoirleach agus Baill an Údaráis go bhfuil bord an Údaráis freagrach as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais san Údarás Árachas Sláinte.

Admhaíonn an Cathaoirleach agus na Baill nach bhféadfadh a leithéid de chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach cinnteacht réasúnta, gan a bheith iomlán, a sholáthar go bhfuil na sócmhainní á gcosaint, idirbhearta á n-údarú agus á dtaifead go cuí, agus go ndéantar aon earráidí nó mírialtachtaí ábhartha a chosc nó a bhrath go tráthúil.

Tá na príomhnósanna imeachta seo a leanas leagtha amach ag Baill an Údaráis chun rialú éifeachtach inmheánach airgeadais a sholáthar taobh istigh den Údarás:

Mar a fhoráiltear dó le hAlt 26(5) den Acht Árachais Sláinte, 1994, tá an Príomhfheidhmeannach/ Cláráitheoir (“an PF”) freagrach as riarachán agus gnó an Údaráis a chur i gcrích, a bhainistiú agus a rialú go ginearálta agus comhlíonfaidh sé/sí feidhmeanna eile a bheidh cinnte ag an Údarás. Tá sé comhaontaithe ag Baill an Údaráis go bhfuil an PF agus an fhoireann freagrach as cúrsaí oibriúcháin. Tuairiscíonn an PF do na Baill ag a gcruinnithe, rudaí a bhíonn ar siúl go míosúil de ghnáth.

Tá tús curtha le próiseas foirmiúil le haghaidh aithint, measúnú, maolú agus bainistiú riosca gnó agus cuimsíonn sé sin:

- ▶ Aithint agus nádúr rioscaí;
- ▶ An dóchúlacht go dtarlódh sé;
- ▶ Impleachtaí airgeadais nó eile;
- ▶ Tosca maolaithe;
- ▶ Beartha chun na rioscaí aitheanta a bhainistiú; agus
- ▶ Monatóireacht agus tuairisciú ar an bpróiseas.

Tá na Baill tar éis glacadh le Cód Cleachtais ar Rialachas an Údaráis Árachas Sláinte agus é bunaithe ar Chód Cleachtais na Roinne Airgeadais do Rialachas Comhlachtaí Stáit, mar a nuashonraíodh i rith 2009. Tá na Baill tar éis glacadh le rialacha maidir le nós imeachta agus gnó chruinnithe an Údaráis Árachas Sláinte dá gcruinnithe.

Chuir an tÚdarás sraith nósanna imeachta airgeadais i bhfeidhm a leagann amach na treoracha airgeadais, na nótaí nósanna imeachta agus na cleachtais tarmligin. Déanann an Coiste Iniúcháireachta athbhreithniú ar na cuntais bhainistíochta, ráitis airgeadais bhliantúla, buiséadú agus nósanna imeachta airgeadais go ginearálta. Bhuail an Coiste le chéile chun athbhreithniú a dhéanamh ar na cúrsaí airgeadais a bhaineann leis an mbliain 2013. Bhí comhairligh páirteach i bpríomhréimsí inar measadh a leithéid de sheirbhísí a bheith cuí, lena áiríodh cuntasóirí agus comhairligh iniúcháireachta inmheánaí.

Tá córas bogearraí ríomhaireachta i bhfeidhm ag an Údarás a chuimsíonn pacáiste cuntasáíochta agus pacáiste párolla chun rialú inmheánach airgeadais an Údaráis a éascú.

D’fhostaigh an tÚdarás gnólacht seachtrach cuntasáíochta chun na ráitis airgeadais a ullmhú agus a mhaoirsiú don Údarás agus chun meicníocht mhíosúil tuairiscithe airgeadais a dhéanamh ar bhainistíocht na gcuntas go ginearálta, lena n-áirítear buiséid, toisc méid na heagraíochta agus líon na mball foirne atá fostaithe.

Deimhnímid go ndearnadh athbhreithniú ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais maidir leis an mbliain 2013.

Sínithe thar ceann Bhail an Údaráis

J. Joyce
Cathaoirleach
An tÚdarás Árachas Sláinte

23 Meitheamh 2014

Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Údaráis

Leagtar le hAlt 32(2) den Acht Árachais Sláinte, 1994, dualgas ar Bhaill an Údaráis ráitis airgeadais a ullmhú ina leithéid d'fhoirm a d'fhéadfadh a bheith ceadaithe ag an Aire Sláinte tar éis comhairliúcháin leis an Aire Airgeadais. Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ní mór don Údarás:

- ▶ Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- ▶ Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh ansin atá réasúnta agus stuama;
- ▶ A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta infheidhmithe, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá mínithe agus nochtá sna ráitis airgeadais;
- ▶ Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh an tÚdarás ar aghaidh de bheith ag feidhmiú.

Tá an tÚdarás freagrach as leabhair chearta chuntais a choinneáil, ina nochtar staid airgeadais an Údaráis ar bhealach fíor agus cóir ag am ar bith agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le hAlt 32(2) den Acht. Tá an tÚdarás freagrach chomh maith as cosaint shócmhainní an Údaráis agus as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

J. Joyce
Cathaoirleach

23 Meitheamh 2014

P. Turpin
Ball

Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta

Seo a leanas na beartais chuntasaíochta shuntasacha a glacadh sna ráitis airgeadais:

Bunús Cuntasaíochta

Ullmhaítear na ráitis airgeadais i gcomhréir le prionsabail chuntasaíochta a nglactar leo go ginearálta agus faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil agus cloíonn siad le caighdeáin tuairiscithe airgeadais an Bhoird um Chaighdeáin Chuntasaíochta.

Ioncam Tobhaigh

Is ionann an t-ioncam tobhaigh agus an méid a bhí infhaighte ag an Údarás maidir leis an tréimhse. Cuimsíonn sé seo íocaíochtaí a rinneadh leis an Údarás i gcomhréir leis na hAchtanna Árachais Sláinte, 1994-2012, agus déantar réasúntacht an fhiúir seo a sheiceáil i gcomparáid leis an ioncam tobhaigh ionchasach i bhfianaise phróifíl scéimeanna árachas sláinte príobháideach an Údaráis.

Aithint Caiteachais

Aithnítear caiteachas sna ráitis airgeadais ar bhonn fabhraithe, de réir mar a thabhaítear é.

Sócmhainní Inláimhsithe Seasta

Luaitear sócmhainní seasta inláimhsithe ag luach an chostais lúide dímheas carntha. Ríomhtar dímheas, rud a ghearrtar ar an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais, d'fhonn costas na sócmhainní seasta a dhíscríobh i rith a saoil mheasta úsáidigh faoi mhodh na líne dírí, ar ráta bliantúil 33 1/3% le haghaidh trealamh ríomhairí agus 20% le haghaidh na sócmhainní eile go léir ón dáta éadála.

Airgeadraí Eachtracha

Aistrítear idirbhearta atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha go euro i rith na bliana agus tá siad san áireamh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais le haghaidh na tréimhse.

Aistrítear sócmhainní agus dlíteanais airgid atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha go euro ar ráta malartaithe atá i bhfeidhm ar dháta an chláir comhardaithe agus tá gnóthachain agus cailteanais atá mar thoradh air sin san áireamh sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais le haghaidh na tréimhse.

Aoisliúntas

I gcomhréir le hAlt 28 den Acht Árachais Sláinte, 1994, tá cead ag an Údarás scéim a dhéanamh le haghaidh deonú sochair aoisliúntais do bhaill foirne an Údaráis, le toiliú an Aire Sláinte agus an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Tá scéim dréachtaithe ag an Údarás le haghaidh a fhostaithe agus é bunaithe ar Mhúnla na Seirbhíse Poiblí agus táthar ag fanacht le cead an Aire Sláinte agus an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Tá na hasbhaintí riachtanacha á ndéanamh ag an Údarás ó thuarastail a choinníonn an tÚdarás, ach ní aithnítear mar ioncam iad. Tá soláthar á dhéanamh ag an Údarás chomh maith le haghaidh ranníocaíochtaí fostóra leis an Scéim. Measann an tÚdarás an scéim a bheith ar aon dul le scéim sochair shainithe óna dhearcadh féin agus tá cuntas déanta aige air dá réir, chun críocha Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 17.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Bunaíodh an Ciste um Chothromú Fiontar (an Ciste) an 1 Eanáir 2013 faoin Acht Árachais Sláinte (Leasú) 2012. Tá an tÚdarás freagrach as an gCiste a choimeád ar bun, a chosaint, a riar agus a chur i bhfeidhm agus aisghabhann sé na costais a thabhaíonn sé ina leith sin ón gCiste. Is é atá i gceist leis an mbonn atá le costais a aisghabháil ná go lán-chionroinntear costais a bhaineann go díreach leis an gCiste agus go bpáirt-chionroinntear costais a thabhaíonn an tÚdarás, faoi mar atá leagtha amach i Nóta 12 de na ráitis airgeadais. Déanann an tÚdarás ráitis airgeadais ar leith a ullmhú ar bhonn bliantúil.

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

le haghaidh na bliana dar críoch 31 Nollaig, 2013

	<i>Nótaí</i>	12 mhí dar críoch 31 Nollaig, 2013 €	12 mhí dar críoch 31 Nollaig, 2012 €
Ioncam	1	2,826,681	2,706,824
Costais Riaracháin	2	(1,365,954)	(1,312,150)
Barrachas an ioncaim de bhreis ar an gcaiteachas		1,460,727	1,394,674
Ús Infhaighte		126,475	179,683
Barrachas don bhliain		1,587,202	1,574,357
Barrachas carnach ag tús na bliain		7,111,180	5,586,823
Aistriú ón/(chuig an) gCúlchiste Ginearálta	9	1,457,895	(50,000)
Barrachas Carnach ag deireadh na bliana		10,156,277	7,111,180

Níl aon ghnóthachain ná cailleanais aitheanta ann, seachas na cinn a ndearnadh déileáil leo sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

J. Joyce
Cathaoirleach

23 Meitheamh 2014

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 13 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

Clár Comhardaithe

ag an 31 Nollaig 2013

	Nótaí	2013 €	2012 €
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní inláimhsithe	5	73,674	17,269
Sócmhainní reatha			
Banc agus Airgead Tirim		10,721,994	9,189,138
Réamhócaíochtaí agus féichiúnaithe eile	6	913,224	757,821
		11,635,218	9,946,959
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin)			
Creidiúnaithe agus fabhruithe	7	(1,552,615)	(1,395,153)
Glansócmhainní reatha		10,082,603	8,551,806
Iomlán na sócmhainní lúide dliteanais reatha		10,156,277	8,569,075
Glansócmhainní		10,156,277	8,569,075
Arb ionann é agus			
Barrachas ioncaim carnach de bhreis ar an gcaiteachas	9	10,156,277	7,111,180
Cúlchiste Ginearálta		–	1,457,895
		10,156,277	8,569,075

J. Joyce
Cathaoirleach

23 Meitheamh 2014

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 13 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

Nótaí

(mar chuid de na ráitis airgeadais)

1. Ioncam

Foráiltear le hAlt 17 den Acht Árachais Sláinte, 1994, d'íocaíocht tobhaigh ioncaim ag gnóthais chláráithe leis an Údarás gach ráithe d'fhonn oibríochtaí an Údaráis a mhaoiniú agus soláthar imleor a dhéanamh do theagmhais. Socraíodh sna Rialacháin Tobhaigh, 2001, a bhaineann leis an Acht Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), síos ráta an tobhaigh ioncaim ar 0.14% den mhéid inmheasúnaithe a íoctar le gach gnóthas tráchtála agus teoranta in Éirinn. Rinneadh leis na Rialacháin Tobhaigh (Leasú), 2010, a bhaineann leis an Acht Árachais Sláinte, 1994, (Alt 17), laghdú ó shin ar an ráta go 0.12%.

	2013	2012
	€	€
Tobhach Ioncaim	2,671,800	2,704,150
Costais Athghearrtha an Chiste um Chothromú Fiontar (Nóta 12)	154,851	–
Fáltais ó Éilimh Árachais	–	2,674
Saoráil Faisnéise	30	–
	2,826,681	2,706,824

2. Costais Riaracháin

	2013	2012
	€	€
Tuarastail agus costais foirne (Nóta 3)	761,706	662,269
Costais oiliúna	13,151	13,630
Táillí Stiúrthóirí (Nóta 3)	20,948	20,948
Earcaíocht	95	13,772
Cíos, Muirir Sheirbhíse agus Cothabháil	81,143	108,989
Comhairleacht (Nóta 4)	329,419	372,125
Árachas	17,987	17,156
Costais Ríomhairí agus Pháipéarachais	31,990	27,237
Costais Riaracháin Eile*	31,939	25,788
Eolas Tomhaltóirí	49,383	20,759
Iníúcháireacht	14,680	12,220
Dímheas	13,513	17,257
	1,365,954	1,312,150

2. Costais Riaracháin ar lean

Tá oifigí ar cíos ag an Údarás Árachas Sláinte i dTeach na Canála, Bóthar na Canála, Baile Átha Cliath 6 ar chostas €50,000 in aghaidh na bliana. Chuaigh an tÚdarás i mbun léas 10 mbliana i mBealtaine 2012 le haghaidh na n-oifigí.

Déantar costais riaracháin i leith an Chiste um Chothromú Fiontar a aisghabháil ón gCiste.

Níor caitheadh aon airgead ar thaisteal thar lear sa bhliain (2012: €1,629).

* Áirítear le Costais Riaracháin Eile €1,216 (2012: €759) i dtaca le himeachtaí a bhain leis an bhfoireann agus leis an mbord.

3. Táillí Stiúrthóirí agus Luach Saothair an POF

Ba iad seo a leanas na táillí a bhí iníoctha le baill aonair an bhoird do 2013: Jim Joyce (Cathaoirleach), €8,978 (2012: €8,978) Dónall Curtin €5,985 (2012: €5,985), Sheelagh Malin €5,985 (2012: €5,985), Paul Turpin €0 (2012: €667), An tOllamh Anthony Staines €0. Níor íocadh costais ar bith le baill an bhoird.

Ba é tuarastal bliantúil an Phríomhfheidhmeannaigh do 2013 ná €103,536 (2012: €103,967). Fuair an POF costais taistil agus chothaithe ar luach €539 (2012: €725) agus €0 (2012: €0) i leith costais eile. Tá teidlíochtaí pinsin an POF i gcomhréir leis na teidlíochtaí caighdeánacha i scéim aoisliúntais sochair shainithe mhúnla na seirbhíse poiblí. Ní bhfuair an POF aon pheorcaisí ná sochair in 2013.

Ba é líon na mball foirne a bhí fostaithe ag an Údarás amhail an 31 Nollaig 2013 ná 11 nó 10.6 de choibhéis lánaimseartha (2012: 10 nó 9.6 de choibhéis lánaimseartha). Tuairiscíonn an tÚdarás go bhfuil 11 bhall foirne aige faoin gcreat rialaithe fostaíochta.

4. Costais Chomhairleachta

	2013	2012
	€	€
Cuntasaíocht	55,021	48,608
Seirbhísí Achtúireacha	103,285	183,941
Seirbhísí Dlí	55,034	120,263
Aisíoc costas dlí	–	(93,562)
Caidreamh Poiblí	44,280	44,280
Taighde	20,279	23,213
Aoisliúntas	663	(230)
Seirbhísí Aistriúcháin	1,658	1,203
Comhairleacht eacnamaíoch	49,199	44,409
	329,419	372,125

I mí na Bealtaine 2012, fuair an tÚdarás Árachas Sláinte cistí €183,562 maidir le costais dlí a tabhaíodh i mblianta roimhe sin maidir le himeachtaí athbhreithnithe bhreithiúnaigh san Ard-Chúirt. Sa bhliain 2011, chuir an tÚdarás réamhíocaíochtaí arbh fhiú €90,000 iad ina leith sin san áireamh, rud as ar eascair an aisíocaíochta €93,562 sa bhliain 2012.

Déantar costais chomhairleachta €1,125 i leith Cothromú Fiontar atá ar áireamh i gcostais iomlána chomhairleachta €329,419 a aisghabháil ón gCiste um Chothromú Fiontar.

5. Sócmhainní Inláimhsithe Seasta

	Trealamh Ríomhairí	Feisteas Oifige, Troscán agus Trealamh	Forbairt Láithreáin Ghréasáin	Feistiú Oifige	Iomlán
	€	€	€	€	€
Costas					
Ag an 31 Nollaig 2012	66,603	322,672	47,390	–	436,665
Breiseáin i rith na tréimhse	9,065	8,154	3,690	49,005	69,914
Díúscairtí i rith na tréimhse	(21,518)	(2,473)	–	–	(23,991)
Ag an 31 Nollaig 2013	54,150	328,353	51,080	49,005	482,588
Dímheas					
Ag an 31 Nollaig 2012	60,555	321,648	37,190	–	419,395
Muirear na tréimhse	3,793	948	6,322	2,450	13,513
Dímheas ar dhiúscairtí	(21,518)	(2,473)	–	–	(23,991)
Ag an 31 Nollaig 2013	42,830	320,123	43,512	2,450	408,915
Glanluach Leabhar					
Ag an 31 Nollaig 2013	11,320	8,231	7,568	46,555	73,674
Ag an 31 Nollaig 2012	6,045	1,024	10,200	–	17,269

6. Réamhíocaíochtaí agus féichiúnaithe eile

	2013 €	2012 €
Ioncam fabhráithe	682,144	725,353
Réamhíocaíochtaí agus Féichiúnaithe Eile	52,251	31,134
Cártaí Taistil	1,458	1,334
Scéim Rothaíochta chun na hOibre	346	–
An Ciste um Chothromú Fiontar	177,025	–
	913,224	757,821

7. Creidiúnaithe (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin)

	2013 €	2012 €
Creidiúnaithe trádála agus fabhruithe	174,317	164,113
Soláthar pinsean (Nóta 8)	1,337,805	1,165,141
Tobhach pinsin	3,064	2,706
ÍMAT/ÁSPC	17,130	14,812
Cáin Shiarchoinneálach Seirbhísí Gairmiúla	4,609	15,413
Cánachas Breisluacha	15,690	32,968
	1,552,615	1,395,153

8. Soláthar Pinsean

Tá scéim pinsean sochair shainithe ceaptha ag an Údarás dá fhostaithe. Tá struchtúr na scéime bunaithe ar Mhúnla na Seirbhíse Poiblí agus táthar ag fanacht le cead an Aire Sláinte agus an Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Déantar ranníocaíochtaí, lena n-áirítear ranníocaíochtaí fostóra, ar ráta 25% ó lúil 2006 (16.66% roimhe seo) de phá inphinsin agus gearrtar iad ar an gCuntas Ioncaim agus Caiteachais. Coinnítear na ranníocaíochtaí carnacha do chuntas an Aire Sláinte, agus tá an tAire sásta an tÚdarás a aisíoc maidir le sochair a eascraíonn faoin scéim. Tá na ranníocaíochtaí seo a leanas san áireamh sa cheannteideal “Tuarastail agus Costais Foirme” (Nóta 2):

	2013 €	2012 €
Ag tús na tréimhse	1,165,141	1,015,480
Ranníocaíochtaí Fostaithe	31,105	26,384
Ranníocaíochtaí Fostóra	141,559	123,277
Iomlán	1,337,805	1,165,141

Chomh maith leis sin, baineadh €37,796 (2012: €34,185) ón bhfoireann mar thobhach pinsin agus íocadh é leis an Roinn Sláinte.

9. Barrachas Carnach sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais

	Cuntais Ioncaim agus Caiteachais	Ginearálta Pinsin
	€	€
Ag an 1 Eanáir 2013	7,111,180	1,457,895
Barrachas an ioncaim de bhreis ar an gcaiteachas sa bhliain	1,587,202	xxx
Aistriú ón gCúlchiste Ginearálta	1,457,895	(1,457,895)
Ag an 31 Nollaig 2013	10,156,277	–

Bhí iarmhéid €1,457,895 sa Cúlchiste Ginearálta curtha le chéile ag an Údarás ag deireadh na bliana 2012. Bunaíodh an Cúlchiste Ginearálta chun costais bhreise a mhaoiniú sa chás go dtagann siad chun cinn de bharr ról an Údaráis mar rialálaí agus comhairleoir don Mhargadh Árachais Sláinte in Éirinn.

Sa bhliain 2013, bhí an tÚdarás den tuairim nach raibh cúlchiste ginearálta ag teastáil uaidh a thuilleadh i bhfianaise na gcúlchistí carnacha ioncaim a bhí aige.

10. Gealltanais Chaipitil

Ní raibh aon ghealltanais maidir le caiteachas caipitil ag an 31 Nollaig 2013.

11. Nochtadh Leasa

Tá nósanna imeachta glactha ag an Údarás i gcomhréir leis na treoirlínte a d'eisigh an Roinn Airgeadais maidir le nochtadh leasa ag Baill an Údaráis agus tá an tÚdarás tar éis cloí leis na nósanna imeachta sin. Ní raibh aon idirbhearta i rith na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Údaráis a raibh leas ag baill den bhord iontu.

12. An Ciste um Chothromú Fiontar

Déantar foráil san Acht Árachais Sláinte (Leasú), 2012, go mbeidh an Ciste um Chothromú Fiontar (an Ciste) ar bun ón 1 Eanáir 2013. Déanann árachóirí íocaíochtaí Dleacht Stampa i gcás polasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an gCiste. Déanann an tÚdarás Árachas Sláinte Creidmheasanna um Chothromú Fiontar a íoc, thar ceann tomhaltóirí, leis na gnóthais árachas sláinte ón gCiste. Déantar ráitis airgeadais ar leith a ullmhú i leith an Chiste ar bhonn bliantúil. Tá an tÚdarás freagrach as an gCiste a riar agus a choimeád ar bun.

12. An Ciste um Chothromú Fiontar ar lean

Níl aon fhostaithe fostaithe go díreach ag an gCiste. Ghearr an tÚdarás costas iomlán €154,851 i leith an Chiste do 2013, mar seo a leanas:

Cineál costais	Iomlán a athghearradh ar an gCiste
	€
Tuarastail agus costais foirne	126,419
Cíos, Muirir Sheirbhíse agus Cothabháil	12,329
Costais Ríomhairí agus Pháipéarachais	5,082
Costais riaracháin eile	9,896
Costais chomhairleachta eile	1,125
	154,851

13. Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Bhí na Ráitis Airgeadais ceadaithe ag Baill an Údaráis an 23 Meitheamh 2014.

An Ciste um Chothromú Fiontar ("an Ciste") Tuarascáil agus Ráitis Airgeadais

le haghaidh na bliana an 1 Eanáir 2013 go dtí an 31 Nollaig 2013

Chuig an Aire Sláinte

I gcomhréir le téarmaí an Achta Árachais Sláinte, 1994, (arna leasú), cuireann an tÚdarás Árachais Sláinte Ráitis Airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar le haghaidh na tréimhse dhá mhí dhéag dar críoch an 31 Nollaig 2013 faoi do bhráid.

Clár Ábhar

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	44
Ráiteas ar Fhreagrachtaí	46
Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta	47
Cuntas Ioncaim agus Caiteachais	49
Clár Comhardaithe	50
Ráiteas ar Shreabhadh Airgid	51
Nótaí	52

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

An Ciste um Chothromú Fiontar

Tá iniúchadh déanta agam ar ráitis airgeadais an Chiste um Chothromú Fiontar don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013 faoin Acht Árachais Sláinte, 1994 (arna leasú). Cuimsítear sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh faoi na beartais chuntasaíochta atá leagtha amach iontu, an ráiteas ar bheartais chuntasaíochta, an cuntas ioncaim agus caiteachais, an clár comhardaithe, an ráiteas ar shreabhadh airgid agus na nótaí gaolmhara. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar an mbealach a forordaítear le hAlt 11 D(8) den Acht, agus de réir an chleachtais chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn.

Freagrachtaí an Údaráis Árachas Sláinte

Tá an tÚdarás Árachas Sláinte freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú, as a chinntiú go dtugann siad léargas fírinneach cóir maidir le hidirbhearta an Chiste agus maidir lena staid chúrsaí, agus as rialtacht na n-idirbheart a chinntiú.

Freagrachtaí an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Is í an fhreagracht atá orm na ráitis airgeadais a iniúchadh agus a thuairisciú orthu de réir dlí is infheidhme.

Déantar m'iniúchadh trí thagairt do na léirbhreithnithe speisialta a bhaineann le comhlachtaí Stáit maidir lena mbainistíocht agus oibriúcháin.

Déantar m'iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) agus i gcomhréir leis na Caighdeáin Eiticiúla d'Iniúcháirí ón mBord um Chleachtais Iniúcháireachta.

Raon feidhme an iniúchta ar na ráitis airgeadais

Is éard atá i gceist le hiniúchadh ná fianaise a fháil faoi na méideanna agus faoin nochtadh sna ráitis airgeadais, a mhéid is gá chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha ar bith, cibé acu trí chalaíocht nó trí earráid. Áirítear air seo measúnú ar na nithe seo a leanas:

- ▶ cibé acu an bhfuil na beartais cuí agus an gcuirtear i bhfeidhm go leanúnach iad agus an nochtar go cuí iad
- ▶ réasúntacht na meastachán suntasach cuntasaíochta a rinneadh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, agus
- ▶ cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais.

Lorgaím fianaise le linn an iniúchta chomh maith faoi rialtacht na n-idirbheart airgeadais.

Ina theannta sin, léim tuarascáil bhliantúil an Údaráis Árachas Sláinte chun neamhréireachtaí ábhartha leis na ráitis iniúchta airgeadais a shainaithint. Má thagaim ar an eolas faoi mhíríteas nó neamhréireacht ábhartha fhollasach ar bith breathnaím ar na himpleachtaí a bheidh i gceist do mo thuarascáil.

Tuairim maidir leis na ráitis airgeadais

I mo thuairim, tugtar léargas fírinneach cóir sna ráitis airgeadais, a ullmhaíodh mar ba cheart de réir an chleachtais chuntasaíochta a nglactar leis go coitianta in Éirinn, ar idirbhearta an Chiste don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013 agus ar a staid gnóthaí ag an dáta sin.

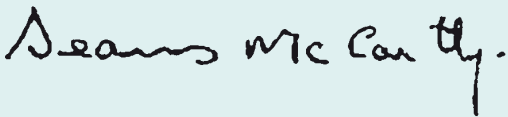
I mo thuairim, tá leabhair chuntais chuí á gcoimeád ag an Údarás Árachas Sláinte. Tagann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntais.

Ábhair ar a dtuairiscím trí eisceacht

Tuairiscím trí eisceacht más rud é

- ▶ nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe a theastaigh uaim do m'iniúchadh, nó
- ▶ gur thug mé aon chás ábhartha ar bith faoi deara le linn m'iniúchta inar úsáideadh airgead do chuspóir eile seachas don cheann a bhí beartaithe dó, nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú, nó
- ▶ nach bhfuil an t-eolas a thugtar i dTuarascáil Bhliantúil an Údaráis Árachas Sláinte don bhliain dá n-ullmhaítear na ráitis airgeadais comhsheasmhach leis na ráitis airgeadais, nó
- ▶ go bhfaighim amach go bhfuil cúrsaí ábhartha eile ann a bhaineann leis an gcaoi ar cuireadh gnó poiblí i gcrích.

Níl rud ar bith le tuairisciú agam maidir leis na cúrsaí sin a dtugtar tuairisc orthu trí eisceacht.

Seamus McCarthy

An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste

30 Meitheamh 2014

An Ciste um Chothromú Fiontar

Ráiteas ar Fhreagrachtaí

Leagtar le hAlt 11D(8) den Acht Árachais Sláinte, 1994, (arna leasú) (an ‘tAcht’) dualgas ar an tÚdarás Árachais Sláinte (an ‘tÚdarás’) ráitis airgeadais a ullmhú. Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ní mór don tÚdarás:

- ▶ Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin;
- ▶ Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh ansin atá réasúnta agus stuama;
- ▶ A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta infheidhmithe, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá mínithe agus nochta sna ráitis airgeadais;
- ▶ Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin má tá sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh an Ciste ar aghaidh de bheith ag feidhmiú.

Tá an tÚdarás freagrach as leabhair chearta chuntais a choinneáil, ina nochtar staid airgeadais an Chiste ar bhealach fíor agus cóir ag am ar bith agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le hAlt 11D(8) den Acht. Tá an tÚdarás freagrach chomh maith as cosaint shócmhainní an Chiste agus as bearta réasúnta a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

J. Joyce
Cathaoirleach

30 Meitheamh 2014

P. Turpin
Ball

An Ciste um Chothromú Fiontar

Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta

Seo a leanas na beartais chuntasaíochta shuntasacha a glacadh sna ráitis airgeadais:

Bunús Cuntasaíochta

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn fabhrúithe faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil agus de réir an chleachtais chuntasaíochta a bhfuil glacadh leis in Éirinn. Glactar le caighdeáin tuairiscithe airgeadais arna moladh ag an gComhairle um Thuairisciú Airgeadais, faoi mar a thagann siad i bhfeidhm.

Bunaíodh an Ciste faoi Alt 11D den Acht. Chuir an tÚdarás Árachas Sláinte an Ciste ar bun agus is é an tÚdarás a dhéanann an Ciste a riar agus a choimeád ar bun. Foráiltear leis an Acht go n-íocfar isteach sa Chiste gach dleacht stampa arna íoc de bhua Alt 125A den Acht Comhdhlúite Dleachtanna Stampa, 1999, i ndáil le conarthaí a thosaíonn an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh.

Áirítear iad seo a leanas le híocaíochtaí amach ón gCiste:

- ▶ Creidmheas préimhe cothromú fiontar – Faigheann gnóthais chláráithe (árachóirí sláinte) préimheanna níos airde i ndáil le grúpaí áirithe ardriosca bunaithe ar aois agus ar inscne, ach is é an Ciste a íocann na méideanna breise a ghearrtar leis na gnóthais chláráithe thar ceann árachaithe ionas nach mbeidh tionchar ag aois ná ag inscne ar ghlaníocaíocht an árcháí.
- ▶ Creidmheas úsáide leapa ospidéil – íocaíocht a dhéanann an Ciste le gnóthais chláráithe thar ceann árachaithe chun freastal ar chuid de gach éileamh árachas sláinte a bhaineann le híocaíochtaí as fanachtaí cáilitheacha thar oíche i gcóiríocht ospidéil phríobháidigh.

Déantar foráil san Acht don Scéim reatha um Chothromú Fiontar. Ghlac sí áit na Scéime Eatramhaí um Chothromú Fiontar a bhain le creidmheasanna cánach aoischoibhneasa agus le tobhach pobalráitithe. Bhí an Scéim Eatramach i bhfeidhm ó 2009 agus bhí sí á riar ag na Coimisinéirí Ioncaim.

Tréimhse Chuntasaíochta

Baineann na ráitis airgeadais leis an tréimhse dhá mhí dhéag idir an 1 Eanáir 2013 agus 31 Nollaig 2013. Is é seo an chéad tréimhse chuntasaíochta don Chiste.

Ioncam

Aithnítear ioncam Dleacht Stampa sna ráitis airgeadais thar théarma an chonartha árachais ábhartha. Glactar leis go maireann an téarma sin dhá mhí dhéag i ngach cás. Déanann gnóthais chláráithe dleacht stampa ar pholasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim ar bhonn ráithiúil. Íoctar an dleacht stampa isteach sa Chiste ina dhiaidh sin. Déantar fáiltais an Chiste sa bhliain airgeadais a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- ▶ Dleacht stampa fahbhráithe, arb ionann í agus dleacht stampa amuigh atá dlite don Chiste ag deireadh na bliana agus na méideanna atá iníoctha ag gnóthais chláráithe i ndáil leis an ráithe dheiridh den bhliain airgeadais. Taifeadtar an méid sin mar fhéichiúnaí don Chiste.
- ▶ Is ionann dleacht stampa neamhthuillte agus an céatadán réamh-mheasta de dhleacht stampa a íocadh isteach sa Chiste le linn na bliana airgeadais agus a fabhraíodh ag deireadh na bliana. Baineann sí le téarma neamhéagtha na gconarthaí árachais ábhartha ag dáta an chláir chomhardaithe. Taifeadtar an méid sin mar sholáthar ag dáta an chláir chomhardaithe (Féach Nóta 1).

Aithint Caiteachais

Aithnítear caiteachas sna ráitis airgeadais ar bhonn fabhráithe, de réir mar a thabhaítear é.

Creidmheas Préimhe Cothromú Fiontar

Taifeadtar creidmheas préimhe cothromú fiontar ar bhonn fabhráithe. Éilíonn árachóirí creidmheas préimhe cothromú fiontar ón gCiste ar bhonn míosúil. Agus cinneadh á dhéanamh ar an méid a aithneofar mar speansas sa bhliain airgeadais, déantar na híocaíochtaí ón gCiste a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- ▶ Méideanna atá éilithe ag gnóthais chláráithe agus méideanna atá iníoctha leo sa chás nach raibh siad íoctha ag dáta an chláir chomhardaithe.
- ▶ Creidmheas préimhe cothromú fiontar neamhghearrtha – íocann formhór na ndaoine as polasaithe árachais trí thráthchodanna míosúla nó trí réamhíocaíocht gach bliain. I gcás creidmheasanna a éilítear i ndáil le tráthchodanna míosúla, gearrtar iad sa mhí lena mbaineann an t-éileamh. I gcás creidmheasanna a éilítear i ndáil le polasaithe a réamhíoctar astu, gearrtar iad go haonfhoirmeach thar dhá mhí dhéag an chonartha. Ag dáta an chláir chomhardaithe, is mar fhéichiúnaí a aithnítear aon méideanna atá íoctha le hárachóirí ach nach bhfuil gearrtha go fóill (Féach Nóta 2).

Creidmheas Úsáide Leapa Ospidéil

Taifeadtar an creidmheas úsáide leapa ospidéil ar bhonn fabhráithe. Agus cinneadh á dhéanamh ar an méid a aithneofar mar speansas sa bhliain airgeadais, déantar na híocaíochtaí ón gCiste a choigeartú chun na nithe seo a leanas a chur san áireamh:

- ▶ Méideanna atá éilithe ag gnóthais chláráithe agus méideanna atá iníoctha leo sa chás nach raibh siad íoctha ag dáta an chláir chomhardaithe.
- ▶ Soláthar do chreidmheas úsáide leapa ospidéil i ndáil le fanachtaí san ospidéal sa bhliain airgeadais nach raibh éilithe ag gnóthais chláráithe ag deireadh na bliana. Glactar leis sa soláthar sin go gcaitear líon aonfhoirmeach oícheanta i gcóiríocht ospidéil phríobháidigh ar fud conarthaí a thosaíonn ar dhátaí éagsúla agus go dtarlaíonn ospidéalú go haonfhoirmeach le linn thréimhse an pholasaí.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

don Bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013

	Nótaí	12 mhí dar críoch an 31 Nollaig 2013 €000
Ioncam		
Dleacht Stampa	1	316,938
Caiteachas		
Creidmheas préimhe cothromú fiontar	2	319,151
Creidmheas úsáide leapa ospidéal	3	20,952
Costais foirne agus costais eile	4	193
Caiteachas Iomlán		340,296
Barrachas an chaiteachais de bhreis ar an ioncam		(23,358)
Ioncam infheistíochta		54
Easnamh don bhliain		(23,304)

Níl aon ghnóthachain ná caillteanais aitheanta ann, seachas na cinn a ndearnadh déileáil leo sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais.

J. Joyce
Cathaoirleach

30 Meitheamh 2014

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 10 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Ciste um Chothromú Fiontar Clár Comhardaithe

ag an 31 Nollaig 2013

	<i>Nótaí</i>	2013 €
Sócmhainní reatha		
Taiscí gearrthéarmacha		113,504
Banc		50
Réamhíocaíochtaí agus féichiúnaithe eile	5	159,822
		273,376
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite taobh istigh de bhliain amháin)		
Creidiúnaithe agus fabhruithe	6	(76,933)
Soláthairtí	7	(219,747)
		(296,680)
Glandliteanais		
		(23,304)
Arb ionann é agus		
Barrachas an chaiteachais charnigh de bhreis ar an ioncam		(23,304)

J. Joyce
Cathaoirleach

30 Meitheamh 2014

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasáíochta agus nótaí 1 go 10 mar chuid de na Ráitís Airgeadais seo.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Ráiteas ar Shreabhadh Airgid

don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2013

	Nótaí	2013 €000
Réiteach easnamh oibríúcháin le glan-insreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibríúcháin		
Easnamh oibríúcháin don bhliain		(23,304)
Méadú i bhféichiúnaithe	5	(159,822)
Méadú i gcreidiúnaithe	6 & 7	296,680
Glan-insreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibríúcháin		113,554
Méadú in airgead tirim		113,554
Glanchistí ag an 1 Eanáir		–
Glanchistí ag an 31 Nollaig		113,554
Méadú in airgead tirim		113,554

J. Joyce
Cathaoirleach

30 Meitheamh 2014

P. Turpin
Ball

Tá an Ráiteas ar Bheartais Chuntasaíochta agus nótaí 1 go 10 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

An Ciste um Chothromú Fiontar

Nótaí

(mar chuid de na ráitis airgeadais)

1. Ioncam

Déanann gnóthais chláráithe íocaíochtaí dleacht stampa i gcás polasaithe a thosaíonn nó a athnuaitear an 1 Eanáir 2013 nó ina dhiaidh a íoc leis na Coimisinéirí Ioncaim. Ina dhiaidh sin, aistríonn na Coimisinéirí Ioncaim an t-airgead sin chuig an gCiste um Chothromú Fiontar.

	2013
	€000
Dleacht stampa a íocadh isteach sa Chiste	412,930
Dleacht stampa a bhí infhaighte (nóta 5)	111,632
Soláthar dleacht stampa neamhthuillte (nóta 7)	(207,624)
	316,938

2. Creidmheas préimhe cothromú fiontar

	2013
	€000
Íocaíochtaí a rinneadh le gnóthais chláráithe in 2013	294,812
Creidmheas préimhe cothromú fiontar a bhí iníoctha le gnóthais chláráithe (nóta 6)	72,519
Creidmheas préimhe cothromú fiontar neamhghearrtha (nóta 5)	(48,180)
	319,151

3. Creidmheas úsáide leapa ospidéil

	2013
	€000
Íocaíochtaí a rinneadh le gnóthais chláráithe in 2013	4,608
Creidmheas úsáide leapa ospidéil a bhí iníoctha le gnóthais chláráithe (nóta 6)	4,221
Soláthar don chreidmheas úsáide leapa ospidéil (nóta 7)	12,123
	20,952

4. Costais foirne agus costais eile

	2013 €000	2013 €000
Costais athghearrtha an Údaráis Árachas Sláinte:		
Tuarastail agus costais foirne	121	
Costais oiliúna	2	
Táillí Stiúrthóirí	4	
Cíos, muirear seirbhíse agus cothabháil	12	
Árachas	3	
Ríomhairí agus Páipéarachas	5	
Costais riaracháin eile	6	
Dímheas	2	
		155
Costais a gearradh go díreach ar an gCiste:		
Comhairleacht	23	
Iníúcháireacht	10	
Costais Dlí	3	
Árachas	2	38
		193

Cuirtear costais athghearrtha ar áireamh mar chaitechas i gcuntais an Údaráis Árachas Sláinte.

Ní dhearna an tÚdarás Árachas Sláinte costais réamhbhunaithe an Chiste a athghearradh.

5. Réamhíocaíochtaí agus féichiúnaithe eile

	2013 €000
Creidmheas préimhe cothromú fiontar neamhgearrtha	48,180
Dleacht stampa a bhí infhaighte	111,632
Ioncam infheistíochta fabhráithe	10
	159,822

6. Creidiúnaithe agus fabhraithe

	2013
	€
Creidmheas préimhe cothromú fiontar a bhí iníoctha le gnóthais chláráithe (nóta 2)	72,519
Creidmheas úsáide leapa ospidéil a bhí iníoctha le gnóthais chláráithe (nóta 3)	4,221
An tÚdarás Árachas Sláinte	177
Speansais fhabhraithe	16
	76,933

7. Soláthairtí

	2013
	€
Soláthar dleacht stampa neamhthuillte (nóta 1)	(207,624)
Soláthar don chreidmheas úsáide leapa ospidéil (nóta 3)	(12,123)
	(219,747)

8. Ceanglas maoinithe speisialta faoin Acht

Foráiltear le hAlt 11(D)(5) den Acht go bhféadfaidh an tAire Sláinte, chun méid dóthanach airgid a choinneáil i gcuntas reatha an Chiste, ag féachaint do na méideanna is iníoctha ón gcuntas reatha, iarraidh ar an Aire Airgeadais airgead a thabhairt ar airleacan ón bPríomh-Chiste chuig cuntas arna bhunú chun na críche sin in ainm an Aire Sláinte (an 'Cuntas Speisialta'). I mí na Bealtaine 2013, d'iarr an tÚdarás go ndéanfaí íocaíocht leis an gCiste ón gCuntas Speisialta de réir Alt 11D(5)(f)(ii) den Acht Árachais Sláinte, 1994, de bharr easnaimh a bhí ann i gcuntas reatha an Chiste um Chothromú Fiontar. Íocadh €78 milliún ón gCuntas Speisialta leis an gCiste um Chothromú Fiontar an 20 Bealtaine 2013. Úsáideadh an íocaíocht ón gCuntas Speisialta chun an chéad éileamh eastramhach a íoc le gnóthais chláráithe i leith na tréimhse idir an 1 Eanáir 2013 agus an 30 Márta 2013. Rinneadh aisíocaíocht €78 milliún leis an bPríomh-Chiste de réir Alt 11D(6)(b) den Acht an 28 Bealtaine 2013, agus úsáid á baint as fáiltais dleacht stampa ón gcéad ráithe. Níor iarradh aon íocaíocht eile ón gCuntas Speisialta le linn na bliana.

9. Nochtadh Leasa

Tá nósanna imeachta glactha ag an Údarás i gcomhréir leis na treoirlínte a d'eisigh an Roinn Airgeadais maidir le nochtadh leasa ag Baill an Údaráis agus tá an tÚdarás tar éis cloí leis na nósanna imeachta sin. Ní raibh aon idirbhearta le linn na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Chiste a raibh leas ag baill den Údarás iontu.

10. Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Bhí na Ráitis Airgeadais ceadaithe ag Baill an Údaráis an 30 Meitheamh 2014.

6. Aguisíní

Aguisín A

Staitisticí a bhaineann leis an Margadh Árachas Sláinte Príobháideach in Éirinn, 2013

Tábla 1: Árachaithe ^{4 5}

Bliain dar Críoch	Líon iomlán na nÁrachaithe (ooí)	Clúdach Árachas Sláinte Príobháideach mar % den Daonra
Nollaig 2001	1,871	48.2%
Nollaig 2002	1,941	49.2%
Nollaig 2003	1,999	49.8%
Nollaig 2004	2,054	50.2%
Nollaig 2005	2,115	50.4%
Nollaig 2006	2,174	50.3%
Nollaig 2007	2,245	50.5%
Nollaig 2008	2,297	50.9%
Nollaig 2009	2,260	49.7%
Nollaig 2010	2,228	48.8%
Nollaig 2011	2,163	47.2%
Nollaig 2012	2,099	45.7%
Nollaig 2013	2,049	44.6%

⁴ Baineann na figiúirí go léir an margadh árachas sláinte príobháideach iomlán, i.e. rollú oscailte agus gnóthais.

⁵ Tá na figiúirí daonra bunaithe ar mheastacháin daonra na Príomh-Oifige Staidrimh.

Tábla 2: Ioncam Préimhe

Bliain	Ioncam Iomlán (€m)	Bliain	Ioncam Iomlán (€m)
2002	821.9	2008	1,652.2
2003	978.2	2009	1,846.7
2004	1,061.1	2010	1,949.1
2005	1,152.7	2011	2,061.4 [‡]
2006	1,299.5	2012	2,240.7 [‡]
2007	1,477.8	2013	2,388.5 [‡]

Scaireanna den Mhargadh

Léirítear sa tábla seo a leanas na hathruithe a tháinig ar sciartha den mhargadh ó bunaíodh an tÚdarás.

Nollaig	Aviva Health* %	Laya Healthcare** %	Árachas Sláinte Saorálach %	GloHealth %	Gnóthais Bhallraíochta Teoranta*** %
2001	–	13%	82%	–	5%
2002	–	15%	80%	–	5%
2003	–	17%	78%	–	5%
2004	–	19%	76%	–	5%
2005	1%	21%	74%	–	4%
2006	3%	21%	72%	–	4%
2007	5%	21%	70%	–	4%
2008	8%	22%	67%	–	4%
2009	10%	23%	63%	–	4%
2010	14%	21%	62%	–	4%
2011	18%	21%	57%	–	4%
2012	17%	22%	56%	1%	4%
2013	15%	23%	54%	4%	4%

‡ Lena n-áirítear H.S.F.

* Maidir le 2007 agus le blianta níos luaithe, baineann na sonraí le VIVAS Health.

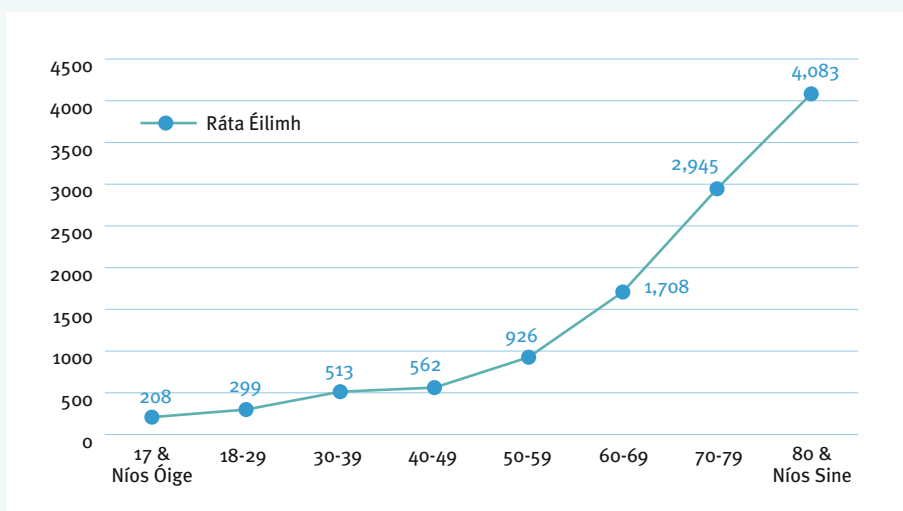
** Maidir le 2012, is ionann na sonraí agus suim na sciartha den mhargadh a bhí ag Quinn Insurance Ltd (Faoi Riarachán) agus Elips Insurance Ltd. Baineann sonraí na mblianta roimhe le Quinn Healthcare nó (2006 agus níos luaithe) le BUPA Ireland.

*** Cuimsíonn siad sin Scéimeanna an Gharda Síochána, BSL agus na nOifigeach Príosún.

Aguisín B

Athrú Éilimh de réir Aoise

Éilimh san áireamh i dtuaisceáin in aghaidh an Áracháí in 2013

Is í foinsé na sonraí atá Cairt thuas ná na tuaisceáin faisnéise a chuireann árachóirí faoi bhráid an Údaráis. Níl thart ar 8% d'éilimh ar áireamh sna tuaisceáin sin.

Aguisín C

Struchtúr Aoise an Mhargaidh

Léirítear sa tábla seo a leanas an tslí a bhfuil struchtúr aoise an mhargaidh athraithe ó dheireadh na bliana 2010. Tá na táblaí sa chuid seo bunaithe ar thuairisceáin faisnéise a fhaightear ó árachóirí ballraíochta oscailte. Tá na sonraí sna tuairisceáin seo éagsúil le sonraí a bhí san áireamh i dtáblaí roimhe seo ar an tslí nach gcuirtear na daoine seo a leanas san áireamh: daoine atá sa tréimhse tosaigh feithimh, daoine a bhfuil árachas acu ó ghnóthais ballraíochta teoranta, agus daoine a bhfuil árachas acu ó tháirgí nach bhfuil faoi réir dleacht stampa árachas sláinte agus na gcreidmheasanna sláinte aoischoibhneasa.

Aoisghrúpa	2010	2011	2012	2013
0-17	505	495	479	462
18-29	284	256	230	211
30-39	351	331	312	295
40-49	315	308	302	296
50-59	272	269	266	263
60-69	204	208	211	215
70-79	106	110	114	119
80+	42	44	46	49

Léirítear sa tábla seo a leanas an tslí ar athraigh sciartha den mhargadh de réir aoise ag deireadh na bliana 2013. Déantar tagairt sa tábla thíos d'árachóirí ballraíochta oscailte amháin agus ní bhaineann sé le gnóthais bhallraíochta teoranta.

Aoisghrúpa	Aviva Health %	Laya Healthcare %	Árachas Sláinte Saorálach %	GloHealth %
0-49	17%	26%	52%	5%
50-59	18%	23%	58%	2%
60-69	16%	22%	62%	1%
70-79	10%	15%	75%	0%
80+	6%	7%	87%	0%
lomlán	16%	24%	56%	4%

Aguisín D

Clár na nGnóthas Sochar Sláinte ar 31 Nollaig 2013

Gnóthais Bhallraíochta Oscailte

1. Aviva Health Insurance Limited (atá ag trádáil mar Aviva Health);
2. Elips Versicherungen AG (Elips Insurances Ltd.) (atá ag trádáil mar Laya Healthcare);
3. Great Lakes Reinsurance (An Ríocht Aontaithe) PLC (atá ag trádáil mar Glo Health);
4. H.S.F. Health Plan Limited (atá ag trádáil mar Hospital Saturday Fund);
5. Quinn Insurance Limited (Faoi Riarachán); agus
6. An Bord Árachais Sláinte Shaorálaigh (atá ag trádáil mar Árachas Sláinte Saorálach).

Gnóthais Bhallraíochta Teoranta

1. Coiste Coigilitis Sláinte Foirne Bhord Soláthair an Leictreachais;
2. Ciste Carthanachta Foirne Allamuigh Chuideachta Árachais Bheatha na hÉireann cpt
3. Cumann Árachas Sláinte Chuideachta Bheatha na hÉireann;
4. Ciste Carthanachta Foirne Chomhlacht na hÉireann um Árachas;
5. Cumann Árachas Sláinte na nOifigeach Príosúin;
6. Cumann Árachas Sláinte Naomh Pól an Gharda Síochána; agus
7. Scéim Sláinte Dheonach Goulding.

Aguisín E

An Lucht Freastail ar Chruinnithe Údaráis do 2013

Ball Údaráis	Cruinnithe ar Freastalaíodh Orthu*
An tUasal Jim Joyce, Cathaoirleach	9
An tUasal Dónall Curtin	10
An Iníon Sheelagh Malin	9
An tOllamh Anthony Staines	9
An tUasal Paul Turpin	10

Aguisín F

Rátaí Cothromú Fiontar

Rátaí a bhí i bhFeidhm i gCás Conarthaí a bhí á dTosú/á nAthnuachan ón 1 Eanáir 2013 go dtí an 30 Márta 2013

Creidmheas Cánach	
60-64	€600
65-69	€975
70-74	€400
75-79	€2,025
80-84	€2,400
85+	€2,700

D'fhonn an córas a mhaoiniú, d'foc árachóirí dleacht stampa phobalráitithe i leith na ndaoine uile a chlúdaíonn siad. Ba é sin, €285 i leith daoine fásta agus €95 i leith leanaí.

Rátaí a bhí i bhFeidhm i gCás Conarthaí a bhí á dTosú/á nAthnuachan ón 31 Márta 2013 go dtí an 28 Feabhra 2014

Creidmheasanna um Chothromú Fiontar

Cineál Conartha	Conradh nach Ard-Chlúdach		Conradh is Ard-Chlúdach	
	Fear	Bean	Fear	Bean
60-64	€375	€250	€425	€275
65-69	€900	€650	€1,050	€775
70-74	€1,450	€975	€1,700	€1,150
75-79	€2,050	€1,550	€2,425	€1,800
80+	€2,850	€1,925	€3,375	€2,275

Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéil ar fiú 75 é i leith gach oíche cháilitheach ghearrtha a chaitheann árachaí san ospidéal

Dleachtanna Stampa Pobalráitithe

Dleachtanna Stampa Pobalráitithe	Conradh nach Ard-Chlúdach	Conradh is Ard-Chlúdach
Duine Fásta	€290	€350
Leanbh	€100	€120

Athnuachaintí ón 1 Márta 2014*Creidmheasanna um Chothromú Fiontar*

Cineál Conartha	Conradh nach Ard-Chlúdach		Conradh is Ard-Chlúdach	
	Fear	Bean	Fear	Bean
60-64	€250	€200	€450	€325
65-69	€575	€400	€1,150	€775
70-74	€925	€625	€1,850	€1,200
75-79	€1,200	€950	€2,500	€1,925
80-84	€1,575	€1,150	€3,200	€2,250
85+	€1,975	€1,325	€4,000	€2,725

Íoctar creidmheas úsáide leapa ospidéil ar fiú €60 é i leith gach oíche a chaitheann áracháí san ospidéal.

Dleachtanna Stampa Pobalráitithe

Dleachtanna Stampa Pobalráitithe	Conradh nach Ard-Chlúdach	Conradh is Ard-Chlúdach
Duine Fásta	€290	€399
Leanbh	€100	€135